# PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2007 m. gegužės 24 d. *

Byloje T-151/01

**Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland GmbH,** buvusi *Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland AG,* įsteigta Kelne (Vokietija), atstovaujama advokatų W. Deselaers, B. Meyring, E. Wagner ir C. Weidemann,

ieškovė,

prieš

**Europos Bendrijų Komisiją,** iš pradžių atstovaujamą S. Rating, vėliau – P. Oliver, H. Gading ir M. Schneider, galiausiai – W. Mölls ir R. Sauer,

atsakovę,

palaikomą

**Vfw AG,** įsteigtos Kelne (Vokietija), atstovaujamos advokatų H. F. Wissel ir J. Dreyer,

* Proceso kalba: vokiečių.

ir

**Landbell AG für Rückhol-Systeme,** įsteigtos Maince (Vokietija),

**BellandVision GmbH,** įsteigtos Pegnice (Vokietija),

atstovaujamų advokatų A. Rinne ir A. Walz,

įstojusių į bylą šalių,

dėl 2001 m. balandžio 20 d. Komisijos sprendimo 2001/463/EB, susijusio su (EB) 82 straipsnio taikymo procedūra (byla COMP D3/34493 – DSD) (OL L 166, p. 1),

EUROPOS BENDRIJŲ PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMAS
(pirmoji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas R. García-Valdecasas, teisėjai J. D. Cooke ir I. Labucka,

posėdžio sekretorė K. Andová, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2006 m. liepos 11 bei 12 d. posėdžiams,

priima šį

**Sprendimą**

**Teisinis pagrindas**

A — *Nutarimas dėl pakuočių atliekų prevencijos*

1 1991 m. birželio 12 d. Vokietijos vyriausybė priėmė *Verordnung über die Vermeidung von Verpackungsabfällen* (nutarimas dėl pakuočių atliekų prevencijos (BGBl. 1991 I, p. 1234)), kurio peržiūrėta redakcija, taikytina šioje byloje, įsigaliojo 1998 m. rugpjūčio 28 d. (toliau – nutarimas arba nutarimas dėl pakuočių). Šio nutarimo tikslas – užkirsti kelią ir sumažinti pakuočių atliekų poveikį aplinkai. Šiam tikslui gamintojai ir platintojai įpareigojami surinkti bei perdirbti panaudotas pakuotes atskirai nuo viešosios atliekų tvarkymo sistemos.

2 Pagal nutarimo 3 straipsnio 1 dalį pardavimo pakuotės (toliau – pakuotės) yra pakuotės, kuriose pardavimo vietose supakuojamos galutiniam vartotojui skirtos prekės. Tai taip pat parduotuvėse, gastronomijoje ir kitų paslaugų teikėjų naudojamos pakuotės, leidžiančios ar palengvinančios produktų pateikimą galutiniam vartotojui (toliau – teikiant paslaugas naudojamos pakuotės), bei vienkartiniai indai ir įrankiai.

3 Nutarimo 3 straipsnio 7 dalyje gamintojas apibrėžiamas kaip bet kuris asmuo, gaminantis pakuotes, pakavimo medžiagas ir produktus, leidžiančius tiesiogiai pagaminti pakuotes, taip pat bet kuris asmuo, įvežantis pakuotes į Vokietijos teritoriją. Nutarimo 3 straipsnio 8 dalyje platintojas apibrėžiamas kaip bet kuris asmuo, patiekiantis į rinką pakuotes, pakavimo medžiagas arba produktus, leidžiančius tiesiogiai pagaminti pakuotes, taip pat įpakuotas prekes, nesvarbu kuriame prekybos lygmenyje. Prekybos paštu bendrovės taip pat yra platintojos nutarimo prasme. Galiausiai nutarimo 3 straipsnio 10 dalyje galutinis vartotojas apibrėžiamas kaip bet kuris asmuo, kuris neperparduoda prekės tokia pačia forma, kokia ji jam buvo patiekta.

4 Pakuočių gamintojai ir platintojai nutarime jiems nustatytą reikalavimą surinkti ir utilizuoti pakuotes gali įvykdyti dviem būdais.

5 Pirmiausia pagal nutarimo 6 straipsnio 1 ir 2 dalis gamintojai ir platintojai turi neatlygintinai prekybos vietose ar šalia jų priimti iš galutinio vartotojo panaudotas pakuotes ir jas pateikti utilizuoti (toliau – individuali sistema). Platintojo surinkimo pareiga apsiriboja tokio tipo, formos ir dydžio pakuotėmis bei tokių prekių pakuotėmis, kurios yra jo asortimente. Platintojui, turinčiam mažesnį nei 200 $m^2$ prekybos plotą, surinkimo pareiga apsiriboja prekių, pažymėtų jo parduodamų prekių ženklais, pakuotėmis (nutarimo 6 straipsnio 1 dalies ketvirtasis ir penktasis sakiniai). Pagal nutarimo 6 straipsnio 1 dalies trečią sakinį individualioje sistemoje platintojas „aiškiai matomomis ir įskaitomomis iškabomis“ turi informuoti galutinį vartotoją apie galimybę grąžinti pakuotę.

6 Antra, pagal nutarimo 6 straipsnio 3 dalies pirmą sakinį gamintojai ir platintojai gali prisijungti prie sistemos, kuri platintojo veiklos teritorijoje užtikrina nuolatinį panaudotų pakuočių surinkimą iš galutinių vartotojų arba netoli jų gyvenamosios vietos, kad šios pakuotės būtų pateiktos utilizuoti (toliau – kolektyvinė sistema). Prie

kolektyvinės sistemos prisijungę gamintojai ir platintojai yra atleidžiami nuo pareigos surinkti ir utilizuoti visas pakuotes, kurioms taikoma ši sistema. Nutarimo 6 straipsnio I priedo 4 punkto 2 dalies antras sakinys numato, kad gamintojai ir platintojai turi informuoti apie savo dalyvavimą kolektyvinėje sistemoje „etiketėse ar kitu tinkamu būdu". Apie šį dalyvavimą jie gali nurodyti ant pakuočių, arba naudoti kitas priemones, pavyzdžiui, informuoti klientus prekybos vietose arba pridėti prie pakuotės informacinį lapelį.

7 Pagal nutarimo 6 straipsnio 3 dalies vienuoliktą sakinį kolektyvines sistemas turi patvirtinti suinteresuotosios federalinės žemės kompetetingos valdžios institucijos. Tokiam patvirtinimui gauti sistemos, be kita ko, turi aptarnauti bent vienos federalinės žemės teritoriją, reguliariai surinkti pakuotes šalia vartotojų gyvenamųjų vietų ir būti pasirašiusios susitarimus su vietos savivaldos institucijomis, atsakingomis už atliekų tvarkymą. Bet kuri įmonė, tenkinanti šias sąlygas kurioje nors federalinėje žemėje, gali joje sukurti kolektyvinę sistemą.

8 Nuo 2000 m. sausio 1 d. individualioms ir kolektyvinėms sistemoms taikomos tokios pačios utilizavimo normos. Šios nutarimo I priede nustatytos normos skiriasi atsižvelgiant į pakuotės medžiagą. Individualių sistemų surinkimo ir perdirbimo pareigų laikymasis užtikrinamas nepriklausomų ekspertų išduotais liudijimais, o kolektyvinių sistemų atveju – pateikiant patikrinamus duomenis apie surinktų ir perdirbtų pakuočių kiekius.

9 Be to, nutarimo 6 straipsnio 1 dalies devintame sakinyje nurodoma, kad jei platintojas neįvykdo savo surinkimo ir perdirbimo pareigų naudodamas individualią sistemą, jis turi jas įvykdyti prisijungęs prie kolektyvinės sistemos.

10 Šiuo klausimu Vokietijos valdžios institucijos 2000 m. gegužės 24 d. pastabose, kurias jos pateikė Komisijai per administracinę procedūrą (toliau – Vokietijos valdžios institucijų pastabos), nurodė, kad nutarimas dėl pakuočių leidžia platintojui derinti surinkimą šalia prekybos vietų remiantis individualia sistema ir surinkimą šalia galutinio vartotojo gyvenamosios vietos remiantis kolektyvine sistema, dalyvaujant kolektyvinėje sistemoje tik dėl dalies jo į rinką patiektų pakuočių.

11 Vokietijos valdžios institucijų pastabose taip pat buvo nurodyta, kad jei platintojas nusprendžia dalyvauti kolektyvinėje sistemoje dėl visų jo prekyboje naudojamų pakuočių, jam netaikomos 6 straipsnio 1 ir 2 dalyse numatytos pareigos, o tai reiškia, kad individualaus šalinimo pasirinkimas *a posteriori* nėra įmanomas. Tačiau jei platintojas iš pradžių nuspręstų dalyvauti individualioje sistemoje, vėlesnis jo dalyvavimas kolektyvinėje sistemoje būtų įmanomas, jei šalinant individualiai utilizavimo kvota nebuvo pasiekta.

B — *„Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland GmbH“ kolektyvinė sistema ir sutartis dėl logotipo naudojimo*

12 Nuo 1991 m. *Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland GmbH* (toliau – ieškovė, arba DSD) yra vienintelė bendrovė administruojanti kolektyvinę sistemą visoje Vokietijos teritorijoje (toliau – DSD sistema). Todėl DSD 1993 m. buvo pripažinta visų federalinių žemių kompetentingų valdžios institucijų.

13 Santykiai tarp DSD ir prie jos sistemos prisijungiančių gamintojų bei platintojų yra nustatomi tipine sutartimi dėl logotipo *Der Grüne Punkt* naudojimo (toliau – sutartis arba logotipo naudojimo sutartis). Pasirašydama šią sutartį, prisijungianti

įmonė už mokestį savo pardavimo pakuotes, patenkančias į DSD sistemą, gali žymėti *Der Grüne Punkt* logotipu (logotipo naudojimo sutarties 1 straipsnio 1 dalis).

14 DSD prie jos sistemos prisijungiančių įmonių sąskaita užtikrina panaudotų pardavimo pakuočių, dėl kurių šios įmonės nusprendžia dalyvauti DSD sistemoje, surinkimą, rūšiavimą ir utilizavimą, taip šias įmones atleisdama nuo jų pareigos surinkti ir utilizuoti minėtas pakuotes (sutarties 2 straipsnis).

15 Prie sistemos prisijungusios įmonės turi nurodyti pakuočių, kurias jos nori šalinti pasinaudodamos DSD sistema, tipus ir kiekvieną šiems tipams priskiriamą ir skirtą Vokietijos vartotojui pakuotę žymėti logotipu *Der Grüne Punkt*, kad DSD galėtų atleisti prisijungusią įmonę nuo šios pareigos (sutarties 3 straipsnio 1 dalis).

16 Logotipo naudotojas moka DSD mokestį už kiekvieną pakuotę, kuri pagal logotipo naudojimo sutartį žymima logotipu *Der Grüne Punkt* ir platinama Vokietijos teritorijoje. Šios taisyklės išimtys gali būti numatomos atskiru raštu sudaromu susitarimu (sutarties 4 straipsnio 1 dalis). Sutarties 5 straipsnio 1 dalis taip pat nustato, kad į sąskaitą bus įtraukiama kiekviena *Der Grüne Punkt* logotipu pažymėta ir logotipo naudotojo Vokietijos teritorijoje platinama pakuotė (sutarties 5 straipsnio 1 dalis).

17 Mokestis apskaičiuojamas atsižvelgiant į du veiksnius, t. y. į pakuotės svorį bei panaudotų medžiagų tipą ir į pakuotės tūrį arba plotą. Mokestis apskaičiuojamas nesiekiant pelno ir skirtas tik surinkimo, rūšiavimo ir utilizavimo bei su tuo susijusioms administracinėms išlaidoms padengti (sutarties 4 straipsnio 2 ir 3 dalys). Jei kinta išlaidos mokestis, gali būti pakeistas DSD sprendimu.

18 DSD sistemoje *Der Grüne Punkt* logotipu pažymėtos pakuotės gali būti surenkamos į specialias diferencijuotas (metalui, plastikui ir mišrioms medžiagoms) šiukšliadėžes arba konteinerius, įrengtus netoli gyvenamųjų namų (ypač popieriui ir stiklui), o likusios atliekos turi būti išmetamos į viešos atliekų šalinimo sistemos šiukšliadėžes.

19 Vis dėlto pati DSD nerenka ir neutilizuoja panaudotų pakuočių, o subrangos pagrindais perka šias paslaugas iš vietos atliekų surinkimo įmonių. Santykiai tarp DSD ir šių įmonių nustatomi keletą kartų keista tipine sutartimi dėl pakuočių surinkimo ir rūšiavimo sistemos sukūrimo bei įgyvendinimo. Pagal šias paslaugų sutartis, pasirašytas tarp DSD ir 537 vietos įmonių, kiekviena iš šių įmonių atitinkamoje zonoje turi išimtinę teisę rinkti pakuotes DSD sąskaita. Atrūšiuotos pakuotės transportuojamos į perdirbimo centrus utilizuoti.

20 Dėl paslaugų sutarties Komisija 2001 m. rugsėjo 17 d. procedūroje, pradėtoje pagal (EB) 81 straipsnį ir EEE susitarimo 53 straipsnį, priėmė sprendimą 2001/837/EB (bylos COMP/34493 – DSD, COMP/37366 – *Hofmann* + DSD, COMP/37299 – *Edelhoff* + DSD, COMP/37291 – *Rechmann* + DSD, COMP/37288 – ARGE ir kitos penkios įmonės + DSD, COMP/37287 – AWG ir kitos penkios įmonės + DSD, COMP/37526 – *Feldhaus* + DSD, COMP/37254 – *Nehlsen* + DSD, COMP/37252 – *Schönmakers* + DSD, COMP/37250 – *Altvater* + DSD, COMP/37246 – DASS + DSD, COMP/37245 – *Scheele* + DSD, COMP/37244 – SAK + DSD, COMP/37243 – *Fischer* + DSD, COMP/37242 – *Trienekens* + DSD, COMP/37267 – *Interseroh* + DSD) (OL L 319, p. 1). Dėl šio sprendimo panaikinimo ieškovė yra pateikusi ieškinį byloje T-289/01, *Duales System Deutschland prieš Komisiją*.

## Faktinės ginčo aplinkybės

21 1992 m. rugsėjo 2 d. DSD siekdama, kad jos atžvilgiu būtų priimtas sprendimas dėl pažeidimo nebuvimo arba taikoma išimtis, pateikė Komisijai savo įstatus ir keletą sutarčių, tarp kurių buvo logotipo naudojimo ir paslaugų sutartys.

22 1997 m. liepos 23 d. *Europos bendrijų oficialiajame leidinyje* (OL C 100, 1997, p. 4) pagal 1962 m. vasario 6 d. Tarybos reglamento Nr. 17, Pirmojo reglamento, įgyvendinančio (EB 81) ir (EB 82) straipsnius (OL 13, 1962, p. 204), 19 straipsnio 3 dalį Komisijai paskelbus pranešimą, kuriame ji išreiškė savo ketinimą priimti teigiamą sprendimą dėl pateiktų sutarčių, iš suinteresuotųjų trečiųjų asmenų ji gavo pastabų, be kita ko, dėl skirtingų logotipo naudojimo sutarties taikymo aspektų. Tretieji asmenys skundėsi dėl tariamo konkurencijos iškraipymo dėl dvigubo mokesčio už dalyvavimą DSD ir kito paslaugų teikėjo sistemose.

23 1998 m. spalio 15 d. DSD pristatė Komisijai tam tikrus įsipareigojimus, leidžiančius prie jos sistemos prisijungiantiems pakuočių gamintojams ir platintojams nemokėti dvigubo mokesčio, kai jei dalyvauja kitoje regioninio lygio kolektyvinėje sistemoje. DSD visų pirma kalbėjo apie situaciją, kai lygiagrečiai DSD sistemai būtų sukurtos kolektyvinės sistemos, veikiančios vienoje ar keliose federalinėse žemėse. Tokiu atveju to paties tipo ir to paties platintojo ar gamintojo pakuotės šiose federalinėse žemėse galėtų būti surenkamos pagal vieną iš naujų kolektyvinių sistemų, o kitose federalinėse žemėse – pagal DSD sistemą, o DSD šiuo klausimu įsipareigojo (ginčijamo sprendimo 4, 58 ir 59 konstatuojamosios dalys):

„Tuo atveju, jei būtų sukurtos kitos nei (DSD) sistemos, veikiančios regioniniu lygiu ir jos būtų oficialiai pripažintos aukščiausių federalinės žemės valdžios institucijų pagal nutarimo dėl pakuočių 6 straipsnio 3 dalį, (DSD) pasiryžusi taip taikyti

logotipo naudojimo sutartį, kad prisijungiantieji prie sistemos turėtų galimybę dalyvauti vienoje iš šių sistemų dėl dalies pakuočių. Tokiu atveju (DSD) neims jokio mokesčio pagal logotipo naudojimo sutartį už pakuotes, surinktas taikant minėtas sistemas, tačiau toks surinkimo būdas turėtų būti patvirtintas įrodymais. Antra atleidimo nuo mokesčio už pakuočių, pažymėtų („Der Grüne Punkt“) logotipu surinkimą sąlyga yra tai, kad nebūtų pažeista prekių ženklo („Der Grüne Punkt“) apsauga.“

24 1999 m. lapkričio 3 d. Komisija išsakė nuomonę, kad DSD 1998 m. spalio 15 d. nurodyti įsipareigojimai neturėtų apsiriboti tik kolektyvinėmis sistemomis; jie turėtų apimti ir individualias sistemas, naudojamas dalies pakuočių šalinimui.

25 1999 m. lapkričio 15 d. keletas pakuočių gamintojų pateikė Komisijai skundą. Jie tvirtino, kad logotipo naudojimo sutartis trukdo sukurti individualią pakuočių surinkimo sistemą. Jie mano, kad logotipo naudojimas, DSD realiai neteikiant atliekų šalinimo paslaugos, yra šios piktnaudžiavimas dominuojančia padėtimi.

26 2000 m. kovo 13 d. laišku DSD informavo Komisija apie du papildomus įsipareigojimus. Vienas jų buvo susijęs su atveju, kai pakuočių gamintojai ir platintojai daliai savo pakuočių pasirenka individualią sistemą, o likusiai daliai prisijungia prie DSD sistemos. Tokiu atveju DSD įsipareigoja neimti mokesčio pagal logotipo naudojimo sutartį už pakuotes, surinktas pagal individualią sistemą, jeigu jai pateikiama šio antro surinkimo tipo įrodymų. Šie įrodymai turi būti pateikti laikantis nutarimo dėl pakuočių I priedo 2 punkte nurodytų reikalavimų. 2000 m. kovo 13 d. laiške DSD taip pat nurodė, kad ji nemano esant būtina pakeisti 1998 m. spalio 15 d. nurodytus įsipareigojimus (žr. ginčijamo sprendimo 7, 60 ir 61 konstatuojamąsias dalis).

27 2000 m. rugpjūčio 3 d. Komisija išsiuntė DSD pranešimą apie kaltinimus, į kurį pastaroji atsakė 2000 m. spalio 9 d. laišku.

28 2001 m. balandžio 20 d. Komisija priėmė sprendimą 2001/463/EB, susijusį su (EB) 82 straipsnio taikymo procedūra (Byla COMP D3/34493 – DSD) (OL L 166, p. 1, toliau – ginčijamas sprendimas).

**Procesas ir šalių reikalavimai**

29 2001 m. liepos 5 d. ieškovė, remdamasi EB 230 straipsnio ketvirtąja pastraipa, pateikė Pirmosios instancijos teismo kanceliarijai ieškinį dėl ginčijamo sprendimo panaikinimo.

30 Atskiru dokumentu, kuris Pirmosios instancijos teismo kanceliarijoje buvo užregistruotas tą pačią dieną, remdamasi EB 242 straipsniu, ieškovė pateikė prašymą sustabdyti šio sprendimo 3 straipsnio vykdymą bei 4, 5, 6 ir 7 straipsnių vykdymą, kiek jie susiję su 3 straipsniu, kol Pirmosios instancijos teismas priims sprendimą iš esmės.

31 2001 m. lapkričio 15 d. Nutartimi *Duales System Deutschland prieš Komisiją* (T-151/01 R, Rink. p. II-3295) Pirmosios instancijos teismo pirmininkas atmetė prašymą sustabdyti ginčijamo sprendimo vykdymą.

32 Pareiškimais, kuriuos Pirmosios instancijos tesimo kanceliarija gavo atitinkamai 2001 m. liepos 16 d., 19 d. ir 20 d., *Vfw AG*, *Landbell AG für Rückhol-Systeme* (toliau – *Landbell*) ir *BellandVision GmbH* paprašė leisti įstoti į bylą palaikyti Komisijos reikalavimus. Apie šiuos prašymus buvo pranešta šalims, kurios per nustatytą terminą pateikė savo pastabas.

33 2001 m. lapkričio 5 d. Nutartimi Pirmosios instancijos teismas (penktoji kolegija) leido šioms trims įmonėms įstoti į bylą, o jos asmeniškai galėjo pateikti savo pastabas 2002 m. vasario 7 dieną.

34 Išklausęs teisėjo pranešėjo pranešimą, Pirmosios instancijos teismas (penktoji kolegija) nusprendė pradėti žodinę proceso dalį ir, imdamasis proceso organizavimo priemonių, pateikė šalims keletą klausimų, į kuriuos pastarosios turėjo atsakyti žodžiu per posėdį. Šie klausimai buvo susiję su įvairiais pakuočių surinkimo ir utilizavimo proceso etapais ir su tuo, kokiomis sąlygomis galėjo egzistuoti konkurencija tarp individualių ir kolektyvinių sistemų. Pirmosios instancijos teismas taip pat paprašė Komisijos pateikti Vokietijos valdžios institucijų per administracinę procedūrą pateiktą dokumentą. 2006 m. birželio 26 d. Komisija pateikė šį dokumentą.

35 Per 2006 m. liepos 11 ir 12 d. posėdžius šalys pateikė paaiškinimus žodžiu ir atsakė į Pirmosios instancijos teismo pateiktus klausimus.

36 Ieškovė Pirmosios instancijos teismo prašo:

— panaikinti ginčijamą sprendimą,

— priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

37 Komisija Pirmosios instancijos teismo prašo:

— atmesti ieškinį,

— priteisti iš ieškovės bylinėjimosi išlaidas.

38 *Vfw* Pirmosios instancijos teismo prašo atmesti ieškinį.

39 *Landbell* Pirmosios instancijos teismo prašo:

— atmesti ieškinį,

— priteisti iš ieškovės bylinėjimosi išlaidas.

40 *BellandVision* Pirmosios instancijos teismo prašo:

— atmesti ieškinį,

— priteisti iš ieškovės bylinėjimosi išlaidas.

**Dėl teisės**

41 Prieš nagrinėjant šalių argumentus dėl priimtinumo ir pagrįstumo reikėtų išdėstyti ginčijamo sprendimo turinį.

A — *Ginčijamas sprendimas*

42 Skirtingai nei nutarime, kuriame nepatikslinama, ar yra galimybė kombinuoti individualią ir kolektyvinę sistemas arba naudotis keliomis kolektyvinėmis sistemomis surenkant ir utilizuojant prekyboje naudojamas pakuotes, ginčijamame sprendime daroma prielaida, kad pakuočių gamintojas ar platintojas, siekdami įvykdyti nutarimu nustatytas pareigas, gali kombinuoti skirtingas sistemas.

43 Tokioje situacijoje Komisijos teisinis vertinimas yra dviejų dalių: pirmoji dalis skirta DSD veiksmų tyrimui atsižvelgiant į EB 82 straipsnį (ginčijamo sprendimo 65–160 konstatuojamosios dalys ir 1 straipsnis), o antroje dalyje nagrinėjamos priemonės, leidžiančios Komisijai Reglamento Nr. 17 3 straipsnio 1 dalies pagrindu nutraukti piktnaudžiavimą (ginčijamo sprendimo 161–167 konstatuojamosios dalys ir 3–7 straipsniai). Ginčijamame sprendime nekalbama apie DSD veiksmų teisėtumą EB 86 straipsnio 2 dalies atžvilgiu.

1. *Dėl galimybės kombinuoti keletą pakuočių surinkimo ir utilizavimo sistemų, siekiant įvykdyti nutarime dėl pakuočių nustatytas pareigas*

44 Galimybė naudotis keliomis pakuočių surinkimo ir utilizavimo sistemomis, siekiant įvykdyti nutarime dėl pakuočių nustatytas pareigas (toliau – mišrios sistemos) sudaro pagrindą ginčijamam sprendimui, kuriame Komisija aptaria tris variantus (ginčijamo sprendimo 101 konstatuojamoji dalis):

— 1 variantas – kai gamintojas ar platintojas naudoja (nacionalinę) DSD kolektyvinę sistemą daliai pakuočių, o likusioms pakuotėms naudojasi kita (regionine) kolektyvine sistema,

— 2 variantas – kai gamintojas ar platintojas daliai pakuočių naudoja DSD sistemą, o likusioms pakuotėms naudojasi individualia sistema,

— 3 variantas – kai gamintojas ar platintojas visų pakuočių Vokietijoje šalinimą patiki sistemoms, konkuruojančioms su DSD sistema, tačiau kitose valstybėse narėse prisijungia prie sistemos, naudojančios logotipą *Der Grüne Punkt.*

45 Ginčijamas sprendimas įvardiją keletą veiksnių, įrodančių, kad egzistuoja galimybė naudoti mišrias sistemas. Sprendime nurodoma, kad iš Vokietijos valdžios institucijų pastabų (ginčijamo sprendimo 20 konstatuojamoji dalis) matyti, jog nutarimas laidžia kombinuoti individualią ir kolektyvinę sistemas, kolektyvinėje sistemoje esant tik daliai parduotų pakuočių surinkimo. Tačiau Vokietijos valdžios institucijos pažymi, kad tokiu atveju tiek vartotojai, tiek valdžios institucijos turi būti tiksliai informuotos, kurių pakuočių atžvilgiu galioja surinkimo prekybos vietose arba šalia

jų pareiga ir kurioms pakuotės ši pareiga netaikoma (ginčijamo sprendimo 20 konstatuojamoji dalis). Ginčijamame sprendime taip pat pabrėžiama, kad iš ankstesnių Vokietijos valdžios institucijų atsakymų matyti, jog nutarimo 6 straipsnio 3 dalis nereiškia, kad galima naudotis tik vienintele sistema. Taigi Vokietijos valdžios institucijos niekada nesiekė visoje valstybėje ar kiekvienoje federalinėje žemėje leisti įgyvendinti tik vieną kolektyvinę sistemą (ginčijamo sprendimo 23 konstatuojamoji dalis).

46 Vokietijos valdžios institucijų pastabos leidžia konstatuoti, kad alternatyvus nutarimo aiškinimas, jog pakuočių gamintojas ar platintojas, vykdydamas savo pareigas, gali naudotis individualia arba kolektyvine sistemomis, nedraudžia mišrios sistemos. Be to, Pirmosios instancijos teismas nurodo, kad ieškovė šioje byloje ne ginčija pakuočių gamintojo ar platintojo galimybės naudotis mišria sistema, o skundžia tai, kaip Komisija įvetino jos elgesį pagal EB 82 straipsnį ir Reglamento Nr. 17 3 straipsnio 1 dalį.

2. *Vertinimas pagal EB 82 straipsnį*

47 Pagal ginčijamą sprendimą DSD yra vienintelė įmonė, siūlanti kolektyvinę sistemą visoje Vokietijos teritorijoje, o taikant jos sistemą surenkama apie 70 % visų Vokietijoje pardavimo pakuočių ir apie 82 % Vokietijoje iš vartotojų surenkamų pardavimo pakuočių (ginčijamo sprendimo 95 konstatuojamoji dalis). Šioje byloje DSD dominuojanti padėtis neginčijama.

48 Šiuo atveju ginčijamame sprendime nurodytas piktnaudžiavimas dominuojančia padėtimi pagrįstas tuo, kad DSD iš pakuočių gamintojų ir platintojų, kurie prisijungia prie jos sistemos, renkamas mokestis priklauso ne nuo realus šios

sistemos naudojimo, o apskaičiuojamas atsižvelgiant į pakuočių, pažymėtų *Der Grüne Punkt* logotipu, kurias šie gamintojai ir platintojai parduoda Vokietijoje, skaičių (sutarties 4 straipsnio 1 dalis ir 5 straipsnio 1 dalis). Prie DSD sistemos prisijungiantys gamintojai ir platintojai kiekvieną pakuotę, apie kurią buvo pranešta DSD ir kuri skirta vartoti Vokietijoje, turi žymėti *Der Grüne Punkt* logotipu (sutarties 3 straipsnio 1 dalis). Pagal ginčijamą sprendimą DSD piktnaudžiauja dominuojančia padėtimi nesusiedama mokesčio, renkamo pagal sutartį, su realiu DSD sistemos naudojimu. Iš Komisijos pagal DSD klientų ar konkurentų skundus atlikto tyrimo matyti, kad DSD mokamo mokesčio apskaičiavimo būdas neleidžia tam tikriems prie DSD sistemos prisijungusiems pakuočių gamintojams naudotis savo individualia ar kita kolektyvine sistema daliai savo parduodamų pakuočių (ginčijamo sprendimo 100–102 konstatuojamosios dalys).

49 Šiuo klausimu ginčijamas sprendimas nustato, kad DSD siūlomas sprendimas, t. y. atsisakymas logotipu *Der Grüne Punkt* žymėti pakuotes, nepatenkančias į DSD sistemą, ir kurioms taikoma kita – individuali ar kolektyvinė – sistema, „daugeliu atvejų“ nepasiteisintų atsižvelgiant į ekonomikos realijas (ginčijamo sprendimo 103 konstatuojamoji dalis). Toks sprendimas iš tikrųjų reikalautų selektyviai žymėti pakuotes skirtingomis etiketėmis (su logotipu *Der Grüne Punkt* arba be jo), o tai būtų gerokai brangiau nei vienodas pakuočių žymėjimas arba skirtingų platinimo tinklų naudojimas (ginčijamo sprendimo 104 ir 105 konstatuojamosios dalys). Be to, toks sprendimas iš pakuočių gamintojų ir platintojų, kurie naudoja mišrias sistemas, reikalautų patiems užtikrinti, kad *Der Grüne Punkt* logotipu pažymėtos pakuotės būtų tiekiamos į tas vietas, kur DSD sistema surenka šias pakuotes, o pakuotės, kuriose nėra minėto logotipo, būtų tiekiamos į vietas, kur jų surinkimą užtikrina kitos sistemos, tačiau praktiškai tai būtų neįmanoma (ginčijamo sprendimo 106 punktas). Galiausiai, atsižvelgiant į tai, kad dažnai tik nupirkęs supakuotą prekę arba tam tikromis aplinkybėmis tik ją suvartojęs galutinis vartotojas nusprendžia, ar jis pakuotę pateiks kolektyvinei sistemai prie savo gyvenamosios vietos, ar atneš į prekybos vietą, perduodamas ją į individualią sistemą, neįmanoma susieti dalį *Der Grüne Punkt* logotipu pažymėtų pakuočių su vienu ar kitu surinkimo būdu (ginčijamo sprendimo 107 konstatuojamoji dalis).

50 Ginčijamame sprendime Komisija nusprendė, kad piktnaudžiavimo dėl mokesčio pagal logotipo naudojimo sutartį poveikis yra dvigubas. Pirmiausia mokesčio mokėjimą susiedama tik su logotipo naudojimu, DSD įmonėms, kurios nesinaudoja pakuočių šalinimo paslauga arba kurios šia paslauga naudojasi tik daliai pakuočių, nustato neteisingas kainas ir sandorių sąlygas. Komisijos nuomone, dėl per didelio skirtumo tarp paslaugų teikimo išlaidų ir jų kainos šis atvejis kvalifikuotinas kaip piktnaudžiavimas dominuojančia padėtimi EB 82 straipsnio 2 pastraipos a punkto prasme (ginčijamo sprendimo 111–113 konstatuojamosios dalys). Antra, dėl logotipo naudojimo sutartyje nustatytos apmokestinimo sistemos pažymėtina, kad tokį mokestį mokančioms įmonėms ekonomiškai nenaudinga prisijungti prie konkuruojančios individualios ar kolektyvinės sistemos, nes šios įmonės arba turėtų mokėti mokestį ne tik DSD bet ir konkurentui, arba sukurti atskiras pakavimo linijas ir atskirus jų platinimo tinklus. Taip apmokestinimo sistema apsunkina DSD sistemos konkurentų atėjimą į rinką (žr. ginčijamo sprendimo 114 ir 115 konstatuojamąsias dalis).

51 Komisija detaliau apibūdina piktnaudžiavimą dėl sutartinių mokesčių kiekvienu iš anksčiau aprašytų atveju. Dėl 1 varianto, kai yra mišri sistema, kai derinamas nacionalinės DSD kolektyvinės sistemos naudojimas ir kitos – regioninės – kolektyvinės sistemos naudojimas, ginčijamame sprendime nurodoma, kad tokia galimybė iš esmės reikalauja arba skirtingo nuo naudojamos sistemos priklausančio žymėjimo, arba mokesčių abiem sistemoms mokėjimo. Todėl reikalavimas mokėti mokestį DSD už visas Vokietijoje parduodamas pakuotes panaikina bet kokią ekonominę dalyvavimo kolektyvinėje regioninėje sistemoje naudą (žr. 118–123 konstatuojamąsias dalis).

52 Siekdama išspręsti šią problemą, DSD per administracinę procedūrą įsipareigojo (ginčijamo sprendimo 58 ir 59 konstatuojamosios dalys) logotipo naudojimo sutartį taikyti taip, kad suinteresuotieji gamintojai ir platintojai savo pakuočių daliai turėtų galimybę pasirinkti kitą kolektyvinę sistemą, jei pateiks atitinkamus įrodymus ir nesukels pavojaus prekių ženklo *Der Grüne Punkt* apsaugai. Kadangi DSD atsisakė panaikinti sąlygą dėl, beje, nekonkretizuotos prekių ženklo apsaugos, ginčijamame

sprendime buvo nuspręsta, kad šio įsipareigojimo nepakanka išsklaidyti šiame sprendime Komisijos išreikštoms abejonėms (žr. ginčijamo sprendimo 122 ir 123 konstatuojamąsias dalis).

53 Dėl 2 varianto, kai yra mišri sistema ir derinamas individualios bei DSD sistemos naudojimas, ginčijamame sprendime nurodoma, kad DSD reikalavimas mokėti mokestį už visas Vokietijoje parduotas pakuotes neleidžia prisijungti prie individualios sistemos dėl šių pakuočių dalies (žr. ginčijamo sprendimo 124–128 konstatuojamąsias dalis).

54 Siekdama išspręsti šią problemą, DSD per administracinę procedūrą įsipareigojo (ginčijamo sprendimo 60 ir 61 konstatuojamosios dalys) nerinkti mokesčio pagal sutartį už tą pakuočių dalį, kuri surenkama pasinaudojant individualia sistema, tačiau su sąlyga, kad bus pateikti atitinkami įrodymai. Šiame įsipareigojime DSD taip pat nurodė, kad logotipas *Der Grüne Punkt* turi būti naudojamas tik pagal DSD sistemą surenkamoms pakuotėms ir kad juo negali būti žymimos pakuotės, surenkamos naudojantis individualia sistema. Tačiau Komisija nusprendė, kad praktiškai beveik neįmanoma sukurti atskirų pakavimo linijų ir platinimo tinklų, nes šiuo etapu beveik neįmanoma, kad atitinkamas pakuočių gamintojas ar platintojas nustatys, kurias pakuotes vartotojas pateiks kolektyvinei, o kurias – individualiai sistemai. Todėl Komisija manė, kad šio įsipareigojimo nepakanka jos išreikštoms abejonėms dėl konkurencinės situacijos išsklaidyti (žr. ginčijamo sprendimo 127 ir 128 konstatuojamąsias dalis).

55 Dėl 3 varianto, kai nedalyvaujama DSD sistemoje Vokietijoje, tačiau dalyvaujama pakuočių, pažymėtų logotipu *Der Grüne Punkt*, surinkimo ir šalinimo sistemoje

kitoje valstybėje narėje, t. y. dėl varianto, kai DSD gali reikalauti mokesčio Vokietijoje, ginčijamame sprendime nurodoma, kad DSD įsipareigojimas ir pareiškimas per administracinę procedūrą leidžia išspręsti Komisijos šiuo klausimu nustatytą problemą (žr. ginčijamo sprendimo 62–64 ir 129–135 konstatuojamąsias dalis).

56 Ginčijamame sprendime nurodoma, kad nustatytas piktnaudžiavimas nėra pateisinamas tariamu nutarimo nuostatų ir pakuočių nesuderinamumu, dėl kurių nėra užtikrinama jokia paslauga, garantuojanti atliekų šalinimo pareigos įvykdymą, žymėjimo *Der Grüne Punkt* logotipu (žr. ginčijamo sprendimo 136–142 konstatuojamąsias dalis). Tai taip pat nėra pateisinama būtinybe apsaugoti logotipo *Der Grüne Punkt* skiriamuosius požymius (žr. ginčijamo sprendimo 143–153 konstatuojamąsias dalis). Šiuo klausimu ginčijamame sprendime daroma nuoroda į 1994 m. birželio 14 d. *Kammergericht Berlin* (Berlyno federalinės žemės teismas, Vokietija) sprendimą ir pažymima, kad logotipas įvykdo savo esminę paskirtį, „jei jis informuoja vartotoją, kad šis turi galimybė šalinti pakuotę per DSD sistemą". Taigi minėto logotipo paskirtis nereikalauja, kad tuomet, kai per DSD sistemą surenkama tik dalis pakuočių, juo būtų žymimos tik į šią sistemą patenkančios pakuotės (žr. ginčijamo sprendimo 145 konstatuojamąją dalį).

57 Ginčijamame sprendime taip pat nurodoma, kad, atsižvelgiant į konkrečias aplinkybes ir pakuočių surinkimą bei utilizavimą Vokietijoje ir bendrojoje rinkoje, piktnaudžiavimas dominuojančia padėtimi, nustačius ginčijamą mokestį pagal sutartį, gali stipriai neigiamai paveikti prekybą tarp valstybių narių (žr. ginčijamo sprendimo 155–160 konstatuojamąsias dalis). Tačiau šioje byloje nėra ginčijamas poveikis prekybai tarp valstybių narių.

58 Užbaigiant vertinimą pagal EB 82 straipsnį ginčijamame sprendime nurodoma, kad tam tikrais atvejais DSD elgesys, reikalaujant mokėti mokestį už visas Vokietijoje su logotipu *Der Grüne Punkt* parduodamas pakuotes, yra piktnaudžiavimas dominuo-

jančia padėtimi. Šis EB 82 straipsnio pažeidimas ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje apibūdintas taip:

„(DSD) elgesys, pagal logotipo naudojimo sutarties 4 straipsnio 1 dalies pirmąjį sakinį ir 5 straipsnio 1 dalies pirmąjį sakinį reikalaujant mokėti mokestį už visas Vokietijoje su logotipu (*Der Grüne Punkt*) platinamas pardavimo pakuotes, yra nesuderinamas su bendrąja rinka, jei pagal nutarimą dėl pakuočių šį mokestį privalančios mokėti įmonės:

a) naudojasi logotipo naudojimo sutarties 2 straipsnyje numatyta pareigos šalinti atliekas perėmimo paslauga tik daliai pakuočių (1 ir 2 variantai) arba ja visai nesinaudoja, tačiau Vokietijos rinkai tiekia standartines pakuotes, kurios platinamos ir kitose (Europos ekonominės erdvės) valstybėse narėse ir dėl kurių jos prisijungia prie surinkimo sistemos, naudojančios logotipą (*Der Grüne Punkt*) (3 variantas); ir

b) įrodo, kad dėl dalies ar visų pakuočių, dėl kurių jos nesinaudoja pareigos šalinti atliekas perėmimo paslauga, jos nutarime nustatytą pakuočių surinkimo pareigą vykdo naudodamosi kolektyvinėmis konkuruojančiomis sistemomis arba individualiomis sistemomis."

3. *Vertinimas pagal Reglamento Nr. 17 3 straipsnio 1 dalį*

59 Konstatavus piktnaudžiavimą dominuojančia padėtimi, ginčijamame sprendime, remiantis Reglamento Nr. 17 3 straipsnio 1 dalimi, nurodoma, kaip DSD turi

nutraukti konstatuotą pažeidimą (ginčijamo sprendimo 161–167 konstatuojamosios dalys ir 2–7 straipsniai).

60 Pagrindinė šių priemonių įpareigoja DSD neimti mokesčio už Vokietijoje su logotipu *Der Grüne Punkt* platinamas pakuotes, dėl kurių nesinaudojama jos atliekų šalinimo pareigos perėmimo paslauga ir dėl kurių nutarime dėl pakuočių nustatyti reikalavimai įvykdomi kitaip. Ši priemonė, nustatyta ginčijamo sprendimo 3 straipsnyje, dėl 1 ir 2 variantų yra tokia:

„DSD visiems logotipo naudojimo sutarties kontrahentams įsipareigoja neimti mokesčio už Vokietijoje su logotipu (*Der Grüne Punkt*) platinamas pakuotes, dėl kurių nesinaudojama jos atliekų šalinimo pareigos perėmimo paslauga pagal logotipo naudojimo sutarties 2 straipsnį ir dėl kurių nutarime dėl pakuočių nustatyti reikalavimai įvykdomi kitaip.

Pirmojoje pastraipoje nurodytas įsipareigojimas pakeičia logotipo naudojimo sutarties 4 straipsnio 1 dalies pirmame sakinyje numatytą išimtį."

61 Be to, ginčijamo sprendimo 5 straipsnyje šiais atvejais nustatytas įrodinėjimo taisykles Komisija išdėstė taip:

„1. (1 variantas) Jei dalis ar visos pakuotės surenkamos naudojantis konkuruojančia kolektyvine sistema, sistemos administratoriaus patvirtinimas, kad atitinkamas

kiekis pakuočių buvo surinktas konkuruojančioje kolektyvinėje sistemoje, yra pakankamas įrodymas, jog nutarimo dėl pakuočių 3 ir 4 straipsniuose nustatytos pareigos įvykdomos kitaip.

2. (2 variantas) Jei dalis ar visos pakuotės surenkamos naudojantis individualia sistema, pakanka vėliau pristatyti nepriklausomo eksperto pažymą, kad surinkimo ir utilizavimo pareigos buvo įvykdytos. Pažyma gali būti parengta dėl kiekvieno gamintojo ar platintojo arba dėl visų individualioje sistemoje dalyvaujančių įmonių.

3. DSD jokiu atveju negali reikalauti, kad pažyma būtų pateikta anksčiau nei nurodyta nutarime dėl pakuočių.

4. DSD pateiktinų įrodymų atžvilgiu bet kuriuo atveju pakanka, kad neatsižvelgiant į atitinkamą nutarimo dėl pakuočių redakciją, pažyma patvirtintų kontrahentams, jog pakuočių surinkimo ir utilizavimo reikalavimai dėl konkretaus pakuočių kiekio yra įvykdyti.

5. Jei pažymoje būtų kitų duomenų, jie gali būti neatskleidžiami.

6. Ir sistemos administratoriaus pažyma, ir nepriklausomo eksperto pažyma gali būti pakeistos auditoriaus išvada, kuria vėliau patvirtinama, kad nutarime dėl pakuočių nustatytos pareigos dėl konkretaus pakuočių kiekio yra įvykdytos.

7. Jokia kita logotipo naudojimo sutarties sąlyga negali būti taikoma taip, kad sugriežtintų reikalavimus dėl DSD pateiktinų įrodymų."

62 Sprendimo 4 straipsnis susijęs su ypatinga 3 varianto situacija:

„1. DSD negali imti mokesčio už pakuotes, surinktas kitoje valstybėje narėje pasinaudojant surinkimo ir utilizavimo sistema, naudojančia logotipą (*Der Grüne Punkt*), ir su šiuo logotipu paleistas į apyvartą nutarimo dėl pakuočių taikymo teritorijoje, jei patvirtinama, kad nutarime dėl pakuočių nustatyti įpareigojimai įvykdomi kitaip, nei prisijungiant prie DSD sukurtos sistemos pagal nutarimo 6 straipsnio 3 dalį.

2. DSD gali atleidimą nuo mokesčio susieti su sąlyga, kad 1 dalyje nurodytose pakuotėse prie logotipo (*Der Grüne Punkt*) užrašu ar kitokiu būdu galutinis vartotojas būtų informuojamas, kad pakuotė nesurenkama DSD sukurtoje sistemoje pagal nutarimo 6 straipsnio 3 dalį.

3. Kilus nesutarimams dėl nuorodos aiškumo šalys per vieną savaitę nuo vienos ar dviejų šalių konstatuotų nesutarimų prašo Komisijos paskirti ekspertą.

Ekspertas per keturias savaites turi nustatyti, ar skirtingos šalių siūlomos nuorodos, atsižvelgiant į esminę pakuotės paskirtį, atitinka 2 dalyje nustatytus reikalavimus <...>"

63 Šalių argumentus reikia nagrinėti atsižvelgiant į šias aplinkybes.

B — *Dėl ieškinio priimtinumo*

1. *Dėl ieškinio priimtinumo, kiek jis susijęs su ginčijamo sprendimo 4 straipsniu*

64 Komisija tvirtina, kad ieškiniu siekiama panaikinti visą ginčijamą sprendimą, nenurodant ypatingos 4 straipsnyje aprašytos situacijos, kuri galėtų būti atskirta nuo likusios ginčijamo sprendimo dalies. Ieškovės tylėjimas šiuo klausimu neatitinka Pirmosios instancijos teismo procedūros reglamento 44 straipsnio 1 dalies c punkto nuostatų, todėl ieškinys, kiek jis susijęs su ginčijamo sprendimo 4 straipsniu, turi būti pripažintas nepriimtinu.

65 Ieškovė tvirtina, kad ieškinyje, kaip reikalauja Procedūros reglamentas, aiškiai ir tiksliai išdėstytos faktinės aplinkybės ir teisiniai pagrindai, kurie leidžia Komisijai pasirengti gynybai, o Pirmosios instancijos teismui vykdyti kontrolę (1993 m. balandžio 28 d. Pirmosios instancijos teismo nutarties *De Hoe prieš Komisiją*, T-85/92, Rink. p. II-523, 20 punktas). Ieškinyje konkrečiai išvardijamos priežastis, dėl kurių ginčijamos logotipo naudojimo sutarties nuostatos negali būti laikomos piktnaudžiavimu EB 82 straipsnio prasme, o tai panaikina bet kokį ginčijamo sprendimo 4 straipsnyje numatytų priemonių pagrindą.

66 Pirmosios instancijos teismo nuomone, ginčijamame sprendime konstatuojamas piktnaudžiavimas dominuojančia padėtimi (1 straipsnis) ir dėl to DSD nustatomi įpareigojimai, kad šis piktnaudžiavimas būtų nutrauktas (3–7 straipsniai). Konkrečiai kalbant, Komisija ginčijamo sprendimo 4 straipsnyje nustato įpareigojimą, siekiant, kad būtų nutrauktas piktnaudžiavimas dominuojančia padėtimi tais atvejais, kai

gamintojas ar platintojas planuoja paleisti pakuotes į apyvartą kitoje nei Vokietija valstybėje narėje, prisijungdamas prie surinkimo ir utilizavimo sistemos, naudojančios *Der Grüne Punkt* logotipą, o dėl Vokietijoje į apyvartą paleidžiamų pakuočių įvykdo savo pareigas nedalyvaudamas DSD sistemoje.

67 Pateikdama pirmąjį ieškinio pagrindą, susijusį su EB 82 straipsnio pažeidimu, ieškovė prašo panaikinti ginčijamą sprendimą, keik jame klaidingai konstatuojamas piktnaudžiavimas dominuojančia padėtimi. Jei Pirmosios instancijos teismas pripažintų šį ieškinio pagrindą pagrįstu, visos ginčijamame sprendime DSD nustatytos pareigos, kuriomis siekiama, kad būtų nutrauktas piktnaudžiavimas, turėtų būti panaikintos nenagrinėjant ypatingos ginčijamo sprendimo 4 straipsnyje aprašytos situacijos.

68 Be to, pateikdama antrąjį ieškinio pagrindą dėl Reglamento Nr. 17 3 straipsnio ir proporcingumo principo pažeidimo, ieškovė prašo panaikinti ginčijamo sprendimo 4 straipsnyje nustatytą pareigą, nes galimybės selektyviai žymėti pakuotes ar atsisakyti logotipo *Der Grüne Punkt* klausimu ši pareiga yra neproporcinga, galiausiai įpareigodama DSD teikti paslaugas, už kurias bus mokama vėliau, ir neleisdama imti mokestį tik už prekių ženklo naudojimą.

69 Taigi reikia konstatuoti, kad ieškinys atitinka Procedūros reglamento 44 straipsnio 1 dalies c punkte nustatytus formos reikalavimus ir Pirmosios instancijos teismas gali atlikti savo kontrolę. Todėl Komisijos prašymas pripažinti nepriimtinu ieškinį, kiek jis susijęs su ginčijamo sprendimo 4 straipsniu, turi būti atmestas.

2. *Dėl ieškinio pagrindų pateikimo vykstant teismo procesui*

70 Komisija tvirtina, kad dublike yra trys nauji ieškinio pagrindai, susiję su logotipo naudojimo sutarties išaiškinimu (žr. šio sprendimo 115 punktą), su ankstesnės nutarimo dėl pakuočių redakcijos citavimo ginčijamo sprendimo faktinių aplinkybių aprašymo dalyje kritika ir su tuo, kad vartotojas negali prašyti individualių sistemų surinkti pakuotes prie jo gyvenamosios vietos. Todėl šie pagrindai turėtų būti pripažinti nepriimtinais.

71 Pirmosios instancijos teismas nurodo, kad pagal Procedūros reglamento 48 straipsnio 2 dalies pirmąją pastraipą proceso metu negalima pateikti naujų teisinių pagrindų, išskyrus tuos atvejus, kai jie pagrindžiami teisinėmis arba faktinėmis aplinkybėmis, kurios tapo žinomos vykstant procesui. Tačiau teisinis pagrindas, kuris tiesiogiai ar netiesiogiai išplečia anksčiau nurodytą pagrindą ir kuris yra glaudžiai su juo susijęs, turi būti pripažintas priimtinu (žr. 2003 m. balandžio 10 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Travelex Global and Financial Services ir Interpayment Servines prieš Komisiją*, T-195/00, Rink. p. II-1677, 33 ir 34 punktus bei juose nurodytą teismų praktiką).

72 Šioje byloje tariamai nauji Komisijos ginčijami pagrindai iš tikrųjų yra tik ieškovės argumentai atsiliepime į ieškinį atsakant į Komisijos teiginius dėl pirmojo ieškinio pagrindo, pagrįsto EB 82 straipsnio pažeidimu.

73 Todėl Komisijos pateiktas prieštaravimas dėl priimtinumo, susijęs su naujų teisinių pagrindų pateikimu vykstant procesui, turi būti atmestas.

3. *Dėl atsižvelgimo į tam tikrus ieškovės pateiktus priedus*

a) Dėl advokato C. Weidemann parengtų priedų

74 Komisija pabrėžia, kad vieno iš DSD advokatų C. Weidemann parengtuose prieduose, susijusiuose su aplinkosauginiu pakuočių ūkio valdymu Vokietijoje (ieškinio A priedas) ir DSD sistemos pateisinimu EB 86 straipsnio pagrindu (dubliko A priedas), yra argumentų, kurių nėra ieškovės pateiktuose dokumentuose. Todėl Pirmosios instancijos teismas neturėtų atsižvelgti į šiuos priedus, nes teigiant, kad buvo pažeisti teisės aktai, negali būti daroma paprasčiausia nuoroda į priedus.

75 Pirmosios instancijos teismas pažymi, kad siekiant užtikrinti teisinį saugumą bei tinkamą teisingumo priežiūrą ieškinio priimtinumui reikia, kad jį grindžiančios pagrindinės faktinės ir teisinės aplinkybės, bent jau glaustai, bet nuosekliai ir suprantamai, išplauktų iš paties ieškinio teksto (1961 m. gruodžio 15 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Société Fives Lille Cail ir kt. prieš Vyriausiąją valdybą*, 19/60, 21/60, 2/61 ir 3/61, Rink. p. 561, 588 punktas ir 2005 m. rugsėjo 21 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *EDP prieš Komisiją*, T-87/05, Rink. p. II-3745, 155 punktas ir jame minima teismų praktika). Šiuo požiūriu, nors ieškinį tam tikrais specifiniais klausimais galima paremti ir papildyti nurodant į pridedamų dokumentų ištraukas, bendra nuoroda į kitus dokumentus, net pridėtus prie ieškinio, negali kompensuoti pagrindinių teisinio argumentavimo, kuris pagal Procedūros reglamento 44 straipsnio 1 dalį turi būti išdėstomas pačiame ieškinyje, elementų trūkumo (1999 m. gegužės 21 d. Pirmosios instancijos teismo nutarties *Asia Motor France ir kt. prieš Komisiją*, T-154/98, Rink. p. II 1703, 49 punktas ir minėto sprendimo *EDP prieš Komisiją* 155 punktas ir jame minima teismų praktika).

76 Šioje byloje reikia konstatuoti, kad advokato C. Weidemann parengti priedai, susiję su aplinkosauginiu pakuočių ūkio valdymu Vokietijoje ir ieškovės sistemos pateisinimu EB 86 straipsnio požiūriu, yra tikri vieno iš DSD Pirmosios instancijos teisme atstovaujančių advokatų pateikti dokumentai. Todėl esminiai šiuose

prieduose išdėstyto teisinio argumentavimo elementai turi būti išdėstomi ieškinyje arba dublike, kuriame, siekiant išplėsti ar papildyti jo turinį, turi būti minimos priedo dalys, o ne tik daroma bendra nuoroda į priedus.

77 Tačiau dėl pirmojo iš šių priedų ieškinyje, be kitų paaiškinimų, tik nurodoma, kad C. Weidemann nagrinėjant aplinkosauginį pakuočių ūkio Vokietijoje valdymą padaryta išvada atitinka išdėstytąją ieškinyje, nenurodant, kuriais būtent šio 54 puslapių priedo punktais remiamasi.

78 Todėl į priedą, susijusį su aplinkosauginiu pakuočių ūkio valdymu Vokietijoje, reikia atsižvelgti tik šios vienintelės nuorodos, iš kurios matyti, kad priedo autorius pritaria ieškinyje išdėstytai nuomonei, požiūriu.

79 Dėl antro C. Weidemann pateikto priedo, susijusio su DSD sistemos pateisinimu EB 86 straipsnio požiūriu, reikia pažymėti, kad šis 58 puslapių priedas kaip „papildomas dokumentas" buvo pateiktas dubliko, „visiškai (grindžiamo) priedu, išdėstančiu pagrindus, susijusius su EB 86 straipsniu", stadijoje.

80 Iš esmės tokie duomenys negali būti laikomi pakankamais minėtos teismų praktikos prasme, nes bendra nuoroda į priedą negali kompensuoti pagrindinių teisinio argumentavimo, kuris turi būti išdėstomas pačiame ieškinyje, elementų trūkumo. Vis dėlto dublike pateikiama trumpa šio priedo santrauka, kuri papildo ieškinyje nurodytus argumentus, šiuo klausimu ir leidžia Komisijai pasirengti gynybai, o Pirmosios instancijos teismui nagrinėti trečiąjį ieškinio pagrindą, pagrįstą EB 86 straipsnio 2 dalies pažeidimu.

81 Tokiomis aplinkybėmis reikia pažymėti, kad į priedą dėl ieškovės sistemos pateisinimo EB 86 straipsnio požiūriu Pirmosios instancijos teismas atsižvelgs tik tiek, kiek jis konkrečiai susijęs su DSD rašytiniuose dokumentuose aiškiai nurodytais argumentais.

b) Dėl nuomonės tyrimų, pridėtų prie dubliko

82 Komisija tvirtina, kad ieškovė nepagrindė vėlavimo pateikti naujų įrodymų, t. y. du nuomonės tyrimus, pridėtus prie dubliko, o tai prieštarauja Procedūros reglamento 48 straipsnio 1 daliai.

83 Pirmosios instancijos teismas nurodo, kad ieškovės dublike pateikti nuomonės tyrimai nėra nauji įrodymai Procedūros reglamento 48 straipsnio 1 dalies prasme, o skirti paremti atsakant į dublike nurodytus gynybos argumentus dėl prekių ženklo *Der Grüne Punkt* ir galutinio vartotojo vaidmens surenkant ir utilizuojant pakuotes.

84 Todėl Komisijos prieštaravimas dėl nepriimtinumo, susijęs su nuomonės tyrimais, pridėtais prie dubliko, turi būti atmestas.

C — *Dėl esmės*

85 Grįsdama savo ieškinį ieškovė nurodo tris pagrindus. Pirmasis susijęs su EB 82 straipsnio pažeidimu. Antrasis susijęs su Reglamento Nr. 17 3 straipsnio 1 dalies ir proporcingumo principo pažeidimu. Trečiasis susijęs su EB 86 straipsnio 2 dalies pažeidimu.

1. *Dėl pirmojo pagrindo, susijusio su EB 82 straipsnio pažeidimu*

a) Pirminės pastabos dėl priverstinės nemokamos licencijos

Šalių argumentai

86 Ieškovė nurodo, kad ginčijamo sprendimo 3 straipsniu Komisija ją įpareigoja prie jos sistemos prisijungiančioms įmonėms suteikti „priverstinę nemokamą licenciją" prekių ženklui *Der Grüne Punkt*, nes, remiantis sprendimu, nuo šiol šį prekių ženklą atitinkančiu logotipu galima žymėti visas pakuotes, neatsižvelgiant į surinkimo ir utilizavimo sistemą. Tačiau pagal Teisingumo Teismo praktiką priverstinė licencija intelektinės nuosavybės teisei gali būti suteikta tik „ypatingais atvejais", t. y. kai atsisakymas suteikti licenciją susijęs su teise į pramoninę nuosavybę, kurios licencijavimas būtinas atitinkamai veiklai vykdyti, kai atsisakymas gali panaikinti bet kokią konkurenciją antrinėje rinkoje ir kai šis atsisakymas nėra objektyviai pagrįstas (1995 m. balandžio 6 d. Teisingumo Teismo sprendimo *RTE ir ITP prieš Komisiją*, *„Magill"*, C-241/91 P ir C-242/91 P, Rink. p. I-743, 50–56 punktai ir 1998 m. lapkričio 26 d. Sprendimo *Bronner*, C-7/97, Rink. p. I-7791, 39 punktas). Kadangi nė viena iš šių aplinkybių šioje byloje nebuvo nustatyta, negali būti konstatuotas ir piktnaudžiavimas dominuojančia padėtimi pagal EB 82 straipsnį. Grįsdama savo tvirtinimą, ieškovė pateikia šiuos argumentus: pirmiausia, prekių ženklas *Der Grune Punkt* nėra būtinas dalyvauti su DSD sistema konkuruojančioje sistemoje; antra, ginčijamos sutartinės nuostatos nepanaikina konkurencijos; ir, trečia, DSD elgesį pateisina daugelis objektyvių priežasčių, būtent – būtinybė įgyvendinti nutarimo tikslus, apsaugoti įvairias prekių ženklo *Der Grune Punkt*, dėl kurio pagal prekių ženklų teisę negali būti suteikta priverstinė licencija, funkcijas, ir sudaryti sąlygas tinkamai veikti DSD sistemai.

87 Komisija, palaikoma įstojusių į bylą šalių, nurodo, kad ginčijamas sprendimas neįpareigoja DSD suteikti priverstinių nemokamų licencijų, kurios prieštarautų tarptautinei ir Bendrijos teisei. Nustatytas piktnaudžiavimas grindžiamas tik tuo, kad apmokestinimo sistema pažeidžia EB 82 straipsnį, nes DSD reikalauja mokesčio už paslaugą, kurios ji neteikia ir kurią, kaip įrodyta, teikia kita sistema.

Pirmosios instancijos teismo vertinimas

88 Pirmuoju ieškinio pagrindu, susijusiu su EB 82 straipsniu, ieškovė iš esmės ginčija pareigos, nustatytos remiantis Reglamento Nr. 17 3 straipsnio 1 dalimi ir aprašytos ginčijamo sprendimo 3 straipsnyje (žr. šio sprendimo 60 punktą), siekiant nutraukti ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje konstatuotą piktnaudžiavimą dominuojančia padėtimi (žr. šio sprendimo 58 punktą), įvykdymo pasekmes. Ieškovė mano, kad ginčijamo sprendimo 3 straipsnyje nustatytu įpareigojimu ji verčiama suteikti „priverstinę nemokamą licenciją" naudoti prekių ženklą *Der Grüne Punkt* pakuotėms, kurios šalinamos pasinaudojant su DSD sistema konkuruojančiomis sistemomis.

89 Vis dėlto, ginčydama tokios priverstinės licencijos teisėtumą, ieškovė nurodo, kad prekių ženklas *Der Grune Punkt* nėra būtinas siekiant dalyvauti su DSD sistema konkuruojančioje sistemoje (žr. šio sprendimo 93 punktą) ir kad ginčijamos sutartinės nuostatos nepanaikina konkurencijos (žr. šio sprendimo 95 punktą). Šie argumentai galiausiai reiškia, kad DSD elgesys, aprašytas ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje, neturi įtakos konkurencijai ir nėra piktnaudžiavimas dominuojančia padėtimi EB 82 straipsnio prasme.

90 Be to, ieškovė tvirtina, kad logotipo naudojimo sutartyje nustatyta apmokestinimo sistema pateisinama iš nutarimo nuostatų (žr. šio sprendimo 98–100 punktus), prekių ženklų teisės (žr. šio sprendimo 103–114 punktus) ir būtinybės užtikrinti

tinkamą DSD sistemos veikimą (žr. šio sprendimo 115 ir 116 punktus) išplaukiančiais argumentais. Jos teigimu, šie argumentai objektyviai pateisina apmokestinimo sistemą, kuri yra ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nurodyto piktnaudžiavimo objektas, todėl ši sistema negali būti laikoma piktnaudžiavimu EB 82 straipsnio prasme.

91 Taigi nereikia nagrinėti ieškovės argumentų dėl ginčijamo sprendimo 3 straipsnyje nustatyto įpareigojimo, t. y. DSD teigimu, „priverstinės nemokamos licencijos" išdavimo, pasekmių, kurios susijusios su antruoju ieškinio pagrindu dėl Reglamento Nr. 17 3 straipsnio 1 dalies pažeidimo, ir Pirmosios instancijos teismo vertinimas nagrinėjant pirmąjį ieškinio pagrindą, susijusį su EB 82 straipsnio pažeidimu, turėtų apsiriboti tik argumentais dėl ginčijamo sprendimo 1 punkte apibūdinto piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi. Nesant piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi EB 82 straipsnio prasme, ginčijamo sprendimo 3 straipsnis neturėtų pagrindo Reglamento Nr. 17 3 straipsnio 1 dalies prasme, nes nebūtų pažeidimo, kurį reikėtų nutraukti. Tačiau esant piktnaudžiavimui dominuojančia padėtimi Komisija, remdamasi Reglamento Nr. 17 3 straipsnio 1 dalimi, turi teisę įpareigoti atitinkamą įmonę nutraukti nustatytą pažeidimą.

92 Atsižvelgiant į tai, reikia išdėstyti šalių argumentus, susijusius su ginčijamame sprendime nurodytu piktnaudžiavimu dominuojančia padėtimi.

b) Šalių argumentai, susiję su piktnaudžiavimu dominuojančia padėtimi

i) Dėl būtinybės naudoti prekių ženklą *Der Grüne Punkt* norint dalyvauti su DSD sistema konkuruojančioje sistemoje nebuvimo

93 Pirmiausia ieškovė tvirtina, kad priverstinė jos prekių ženklo licencija visiškai nėra būtina minėto sprendimo *Magill* prasme, siekiant sudaryti pakuočių gamintojui ar

platintojui galimybę naudotis konkurento sistema (minėto sprendimo *Magill* 50 punktas ir minėto sprendimo *Bronner* 41 punktas). Tačiau šiuo klausimu ginčijamame sprendime Komisija apsiribojo teiginiu, kad būtų tik „patogiau ir paprasčiau" DSD prekių ženklu žymėti pakuotes, kurios bus surenkamos per konkuruojančią sistemą, siekiant išvengti padidėjusių sąnaudų dėl selektyvaus pakuočių žymėjimo (žr. ginčijamo sprendimo 103–105 konstatuojamąsias dalis). Šiuo atžvilgiu ieškovė pabrėžia, kad lygiagrečiai naudojantis su DSD sistema konkuruojančia sistema pakuotės galėtų būti žymimos logotipu *Der Grüne Punkt*, atsižvelgiant į pasirinktą sistemą. Be to, tokia sistema taikoma vynininkystės sektoriuje, kur DSD prekių ženklu žymimi tik tie buteliai, kurie parduodami mažmeninėje prekyboje ir kurie negrąžinami į parduotuves, statybų ir informatikos sektoriuose, kur produktai parduodami DSD prekių ženklu pažymėtose pakuotėse, kai jie tiekiami mažmeninei prekybai, ir minėtu prekių ženklu nepažymėtose pakuotėse, kai jie tiekiami specializuotoms parduotuvėms arba verslo klientams, ir maisto produktų sektoriuje, kur didelės pakuotės, konservai ir kartoninės dėžės nežymimi šiuo prekių ženklu, kai jie tiekiami pramonei, restoranams ir valgykloms, ir žymimi juo, kai tiekiami mažmeninei prekybai. Taip pakuočių gamintojai ir platintojai gali užtikrinti, kad *Der Grüne Punkt* logotipu pažymėtos pakuotės būtų surenkamos tik per DSD sistemos objektus, o šiuo logotipu nepažymėtos pakuotės – tik tose vietose, kur šalinimą užtikrina konkuruojanti sistema.

94 Komisija, *Landbell* ir *BellandVision* tvirtina, kad selektyvus žymėjimas pakuočių gamintojams ir platintojams ekonomiškai nenaudingas. *Vfw* taip pat primena, kad DSD reikalauja iš savo klientų mokėti mokestį už visas *Der Grüne Punkt* prekių ženklu pažymėtas pakuotes, neatsižvelgiant į tai, ar šios pakuotes iš tikrųjų šalinamos per DSD sistemą.

ii) Dėl konkurencijos panaikinimo nesant priverstinės licencijos *Der Grüne Punkt* prekių ženklui nebuvimo

95 Antra, ieškovė nesutinka su ginčijamo sprendimu, kiek jame (115 konstatuojamojoje dalyje) nurodoma, kad apmokestinimo sistema apsunkina DSD sistemos konkurentų

atėjimą į rinką, o to nepakanka, norint konstatuoti konkurencijos panaikinimą, kaip to reikalaujama minėtame sprendime *Magill* (56 punktas ir minėto sprendimo *Bronner* 41 punktas). Iš tikrųjų dėl nutarimo reikalavimų individualios sistemos iš esmės galėtų konkuruoti su DSD sistema tik dėl pakuočių, tiekiamų mažoms amatininkų, prekybos ir pramonės įmonėms. Šiame mažame rinkos segmente egzistuoja apie 40 individualių sistemų, kurios nenaudoja prekių ženklo *Der Grüne Punkt*, o šių sistemų surenkamų pakuočių apimtis nuo 1997 m. iki 2000 m. išaugo 60 %. Nemažai didesnių prekybos tinklų taip pat perėjo prie kitos nei DSD sistema ir tai buvo įmanoma be jokių sunkumų ir neverčiant DSD išduoti priverstinės licencijos. Taigi negali būti keliamas klausimas dėl sunkesnio patekimo į rinką.

96 Komisija ginčija ieškovės pateiktus duomenis, kuriuos, jos nuomone, galima paaiškinti į 1998 m. reforma ir tuo, kad iš pradžių naudojantis individualiomis sistemomis buvo šalinama labai mažai pakuočių.

iii) Dėl įvairių DSD elgesio pateisinimų

97 Trečia, ieškovė tvirtina, kad ginčijamos logotipo naudojimo sutarties nuostatos būtinos nutarimo tikslų įgyvendinimui užtikrinti, įvairioms prekių ženklo *Der Grune Punkt*, dėl kurio bet kuriuo atveju negali būti išduodama priverstinė licencija, funkcijoms apsaugoti ir sudaryti galimybę tinkamam DSD sistemos veikimui.

— Dėl poreikio užtikrinti nutarimo tikslų įgyvendinimą

98 Ieškovė aptaria skaidrumo pareigos turinį, susijusios su atsakomybės už produktą principu, kuris įtvirtintas nutarime dėl pakuočių ir kuriuo, vadovaujantis Vokietijos

institucijų pastabomis, siekiama „laikantis skaidrumo informuoti vartotojus ir valdžios institucijas apie tai, kurioms pakuotėms taikoma surinkimo parduotuvėje ar šalia jos pareiga ir kurioms pakuotėms tai netaikoma“ (atsakymas į 2 klausimo a punktą). Todėl naudojimosi kolektyvine sistema atveju skaidrumo pareiga tampa etikečių žymėjimo pareiga, apibrėžta nutarimo 6 straipsnio I priedo 4 punkto 2 dalyje, pagal kurią „gamintojai ir platintojai etiketėse ar kitu tinkamu būdu privalo informuoti apie (pakuotės dalyvavimą kolektyvinėje sistemoje)“, o individualios sistemos naudojimo atveju ji tampa informavimo pareiga, apibrėžta nutarimo 6 straipsnio 1 dalies trečiame sakinyje, pagal kurį „platintojas aiškiomis ir įskaitomomis iškabomis privalo informuoti galutinį vartotoją apie (pakuočių) grąžinimo galimybę“. Ši skaidrumo pareiga leidžia sužinoti, ar konkrečios pakuotės atžvilgiu už ją atsakingas gamintojas arba platintojas savo pareigas įvykdo naudodamasis individualia, ar kolektyvine sistema. Tai taip pat leidžia vartotojams sužinoti, kuriai sistemai jie turi pateikti šią pakuotę. Todėl DSD sistemoje dalyvaujanti pakuotė turėtų būti surinkta ir utilizuota šios sistemos, o pakuotė, dalyvaujanti kitoje kolektyvinėje arba individualioje sistemoje, turėtų būti surinkta ir utilizuota šios sistemos. Pakuotei negali būti taikomos dvi sistemos.

99 Ieškovė taip pat nurodo, kad ginčijamo sprendimo 3 straipsnis pažeidžia šią skaidrumo pareigą, nes dėl to konkurentų sistemose dalyvaujančios pakuotės galės būti žymimos prekių ženklu *Der Grüne Punkt*, kuris identifikuoja DSD sistemą. Tačiau jei visos pakuotės būtų pažymėtos šiuo prekių ženklu, vartotojas negalėtų žinoti, kurias pakuotes reikia grąžinti prekybos vietose, nes jos priklauso individualiai sistemai, o kurias pakuotes reikia išmesti prie gyvenamosios vietos, nes jos priklauso kolektyvinei sistemai. Šiuo klausimu ieškovė nurodo, kad neįmanoma tiksliai iš anksto nustatyti, ar konkreti pakuotė bus iš tikrųjų šalinama per DSD, ar per kitą sistemą, ir kad vėliau taip pat neįmanoma nustatyti, ar vartotojas iš tikrųjų pakuotę pašalino per DSD sistemą (ginčijamo sprendimo 134 konstatuojamoji dalis). Būtent dėl to nutarime pabrėžiama, kad vartotojas aiškiomis žymomis etiketėje turi būti informuojamas apie tai, ar konkreti pakuotė dalyvauja DSD sistemoje ir todėl turi būti jai pateikta.

100 Be to, ieškovė tvirtina, kad individualios sistemos surinkimo ir utilizavimo pareiga netaikoma pakuotėms, dalyvaujančioms kolektyvinėje sistemoje (žr. 2001 m. lapkričio 27 d. Badeno–Viurtembergo federalinės žemės Aplinkos ministerijos laišką, p. 7). Iš tikrųjų pagal nutarimą tokios pakuotės yra „atleistos" nuo šios pareigos, nes jos priskirtos DSD sistemai ir pažymėtos *Der Grüne Punkt* logotipu. Todėl šios pakuotės negali būti surenkamos individualioje sistemoje. Nutarimu siekiama išvengti „mūšio dėl atliekų", kai konkurentų sistemos siektų surinkti bet kokį pakuočių kiekį, kad tik pasiektų savo utilizavimo apimtį. Sąžininga ir tvarkinga konkurencija veikiau suponuoja, kad skirtingos sistemos surinktų ir utilizuotų tik tas pakuotes, dėl kurių joms tenka atsakomybė už produktą (individualių sistemų atvejis), arba jos šią atsakomybę perima (kolektyvinių sistemų atvejis).

101 Be to, ieškovė tvirtina, kad ginčijamame sprendime klaidingai aiškinamos Vokietijos valdžios institucijų pastabos, nes jame teigiama, kad vartotojas gali laisvai pasirinkti, ar utilizuoti jis pateiks pakuotes DSD sistemai, ar kitai sistemai, jei pakuočių gamintojas ar platintojas nusprendžia naudotis DSD sistema kartu su kita kolektyvine arba individualia sistema (ginčijamo sprendimo 138, 141 ir 145 konstatuojamosios dalys). Atsakydamos į Komisijos pateiktą klausimą, Vokietijos institucijos tik nurodė, kad, pasirinkus individualią sistemą ir kolektyvinę sistemą, vartotojas gali laisvai pasirinkti, ar palikti pakuotę parduotuvėje arba ją ten grąžinti, ar pateikti ją šalinimui prie savo gyvenamosios vietos, nes „nutarime dėl pakuočių nėra jokios konkrečios nuostatos, įpareigojančios galutinį vartotoją grąžinti pakuotę" (atsakymas į 1 klausimo b punkto aa papunktį). Tačiau šalinimo prie gyvenamosios vietos sąvoka reiškia šalinimą pasinaudojant viešomis atliekų šalinimo sistemomis („pilkas konteineris"), o ne šalinimą pasinaudojant DSD sistema („geltonas konteineris)", kuris taip pat yra prie gyvenamosios vietos. Taigi vartotojas negali laisvai pasirinkti šalinimo sistemos.

102 Komisija tvirtina, kad ieškovė pervertina žymėjimo svarbą, nes surinkimo ir utilizavimo pareiga taikoma pakuočių kiekiui, o ne konkrečioms pakuotėms. Be

to, *Landbell* ir *BellandVision* nuomone, nutarimas nereikalauja, kad pakuotės būtų žymimos DSD prekių ženklu.

— Dėl pateisinimų remiantis prekių ženklų teise

103 Pirmiausia ieškovė tvirtina, kad Komisija ginčijamame sprendime, leisdama prekių ženklu *Der Grüne Punkt*, kurio tikslas – atskirti DSD sistemai priskirtas pakuotes nuo pakuočių, priklausančių konkuruojančioms individualiai ar kolektyvinei sistemai, žymėti pakuotes, kurias turi šalinti kita nei DSD sistema, ignoravo prekių šio ženklo skiriamąją funkciją (taip pat vadinamą kilmės funkcija). Toks prekių ženklo *Der Grüne Punkt* skiriamosios funkcijos apribojimas iš esmės yra Vokietijos, Bendrijos ir tarptautinės prekių ženklų teisių pažeidimas.

104 Dėl Vokietijos teisės ieškovė nurodo, kad prekių ženklas *Der Grüne Punkt* Vokietijoje įregistruotas kaip kolektyvinis prekių ženklas ir kad jis leidžia „atskirti kolektyvinį prekių ženklą naudojančių įmonių prekes ir paslaugas nuo kitų įmonių prekių ir paslaugų pagal komercinę ar geografinę kilmę, rūšį, kokybę ir kitus požymius“ (1994 m. spalio 25 d. *Markengesetz* 97 straipsnio 1 dalis). Todėl priverstinė licencija prekių ženklui *Der Grüne Punkt* panaikintų jo skiriamąjį požymį ir galėtų lemti jo išbraukimą iš registro.

105 Dėl Bendrijos teisės ieškovė pabrėžia, kad prekių ženklo specialus *Der Grüne Punkt* tikslas, t. y. patvirtinti galutiniam naudotojui juo žymimos prekės kilmę (1978 m. spalio 10 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Centrafarm*, 3/78, Rink. p. 1823, 11–14 punktai) ir apsaugoti jo savininką nuo galimybės supainioti (žr. 1993 m. lapkričio

30 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Deutsche Renault*, C-317/91, Rink. p. I-6227, 30 punktą ir jame minimą teismų praktiką), nebebus užtikrinamas tuo atveju, jei ir tam tikros pakuotės, dalyvaujančios DSD sistemoje, ir kitos – dalyvaujančios konkuruojančioje sistemoje, būtų žymimos prekių ženklu *Der Grüne Punkt*, nes DSD konkurentai galėtų pasinaudoti DSD sistemos žinomumu.

106 Be to, ieškovė pabrėžia, kad principinis priverstinių licencijų prekių ženklui draudimas yra įtvirtintas 1883 m. kovo 20 d. Paryžiaus konvencijos dėl pramoninės nuosavybės saugojimo, paskutinį kartą paržiūrėtos 1967 m. liepos 14 d. Stokholme ir su 1979 m. rugsėjo 28 d. pakeitimais (Jungtinių Tautų sutarčių rinkinys, 828 tomas, Nr. 11847, p. 108) ratifikuotos visų valstybių narių, 5 straipsnio A dalyje ir 1994 m. balandžio 15 d. Sutarties dėl intelektinės nuosavybės teisių aspektų, susijusių su prekyba (Pasaulio prekybos organizaciją įsteigiančio susitarimo 1 C priedas), ratifikuotos visų valstybių narių ir patvirtintos Europos Bendrijos 1994 m. gruodžio 22 d. Tarybos sprendimu 94/800/EB dėl daugiašalių derybų Urugvajaus raunde (1986–1994) priimtų susitarimų patvirtinimo Europos bendrijos vardu jos kompetencijai priklausančių klausimų atžvilgiu (OL L 336, p. 1, 214), 21 straipsnyje, kurie nenumato priverstinių licencijų prekių ženklams.

107 Komisija nurodo, kad ginčijamas sprendimas susijęs tik su DSD nustatyta apmokestinimo sistema, o ne su numanomu sprendimo poveikiu jos, kaip prekių ženklo *Der Grüne Punkt*, savininkės veiklai. Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad vienintelis sprendimo poveikis išvengti, jog įmonės, kurios naudojasi DSD sistema, mokėtų dvigubą mokestį kitos sistemos naudojimo atveju. *Landbell* ir *BellandVision* taip pat pabrėžia, kad ginčijamas sprendimas susijęs tik su DSD ir jos kontrahentų teisiniais santykiais pagal logotipo naudojimo sutartį ir tretiesiems asmenims, nepasirašiusioms sutarties, nesuteikia teisės naudoti *Der Grüne Punkt* prekių ženklą.

108 Antra, ieškovė tvirtina, kad ginčijamame sprendime neatsižvelgiama į prekių ženklo *Der Grüne Punkt* skiriamąją funkciją, kuri leidžia daryti esminį poveikį vartotojo elgesiui šiam šalinant atliekas, o tai yra reikšminga jos sistemos veiksmingumo

atžvilgiu. Iš tikrųjų, jei vartotojas nepateikia *Der Grüne Punkt* logotipu pažymėtos pakuotės DSD sistemai, ieškovei kyla pavojus nepasiekti nutarime nustatytos utilizavimo apimties ir prarasti veiklos licenciją. Bet jei vartotojas pateikia DSD sistemai *Der Grüne Punkt* logotipu nepažymėtą pakuotę, ieškovė privalo ją utilizuoti, net jei nustatytos kvotos jau buvo pasiektos (žr. nutarimo 6 straipsnio I priedo 1 punkto 5 dalies pirmą sakinį).

109 Esant tokiai situacijai ieškovė nepritaria ginčijamo sprendimo 138, 139 ir 145 konstatuojamosiose dalyse išsakytai nuomonei, kad esminė logotipo *Der Grüne Punkt* funkcija įvykdyta, jei šis logotipas informuoja vartotoją, kad jis gali šalinti pakuotę per DSD, nes šis tvirtinimas pagrįstas 1994 m. *Kammergericht Berlin* sprendimo (ginčijamo sprendimo 22 išnaša) citata, ištraukta iš konteksto. Iš tikrųjų ginčijamame sprendime cituojamoje ištraukoje tik konstatuojama, kad prekių ženklas *Der Grüne Punkt* nieko nepasako apie galimybes perdirbti pakuotę. Tačiau kitoje sprendimo vietoje *Kammergericht* pripažino prekių ženklo *Der Grüne Punkt* vartotojų priviliojimo funkciją nuspręsdamas, kad dėl svarbesnių aplinkosaugos priežasčių papildomos pakuotės gali būti žymimos šiuo prekių ženklu, nors vartotojai tam tikra prasme klaidinami.

110 Ieškovė taip pat nepritaria ginčijamo sprendimo tvirtinimui, kad vartotojas gali laisvai pasirinkti, ar pakuotę utilizuoti jis pateiks DSD sistemai, ar konkuruojančiai individualiai arba kolektyvinei sistemai (ginčijamo sprendimo 145 konstatuojamoji dalis), nes labai svarbu, jog dėl prekių ženklo *Der Grüne Punkt* vartotojas sužinotų, kad atitinkama pakuotė priklauso DSD, o ne kuriai nors kitai sistemai. Šiuo klausimu ieškovė tvirtina, kad skiriamąją prekių ženklo funkciją patvirtina nuomonės tyrimai, atlikti rengiant dubliką. Pavyzdžiui, 60,8 % apklaustų vartotojų prekių ženklą *Der Grüne Punkt* supranta kaip „nuorodą į konkrečią organizaciją, atsakingą už tokių pakuočių šalinimą ir utilizavimą“, o 27,9 % šių vartotojų konkrečiai įvardijo DSD sistemą (žr. tyrimo, kurį atliko *Infratest Burke* institutas, rezultatus, 2001 m. rugpjūčio mėn. ataskaita, dubliko 85 priedas), o tai patvirtina, kad vartotojai prekių ženklą sieja su DSD sistema. Remiantis kitu nuomonės tyrimu, kurį atliko tas pats institutas, tik 3,3 % apklaustų vartotojų nurodė, kad prekių ženklas pateikia

informaciją, apie kurią kalbama ginčijamame sprendime, t. y. kad ji nurodo šalinimo galimybę (žr. tyrimo, kurį atliko *Infratest Burke* institutas, rezultatus, 2001 m. rugpjūčio mėn. ataskaita, dubliko 86 priedas).

111 Galiausiai ieškovė teigia, kad pakuotės, dalyvaujančios konkuruojančioje sistemoje, žymėjimas *Der Grüne Punkt* prekių ženklu turėtų neigiamos įtakos šio ženklo skiriamajai funkcijai, nes vartotojai klaidinami esant bet kuriam ginčijamame sprendime nurodytam variantui. Iš tikrųjų ieškovė mano, kad net kelių sistemų naudojimosi atveju vartotojas turi visada galėti nustatyti sistemą, kuria jis turi pasinaudoti kiekvienos pakuotės atveju, ar tai būtų DSD sistema, atpažįstama pagal prekių ženklą *Der Grüne Punkt*, ar kolektyvinė sistema, atpažįstama pagal nutarimo 6 straipsnio I priedo 4 punkto 2 dalį atitinkančias nuorodas, ar individuali sistema, atpažįstama pagal nutarimo 6 straipsnio 1 dalį atitinkančias nuorodas. Lygiagretaus konkuruojančios individualios sistemos ir DSD sistemos naudojimosi atveju apie 48,4 % vartotojų, apklaustų atliekant minėtus nuomonės tyrimus, nesuprato prieštaringos informacijos, t. y. nuorodos apie surinkimą parduotuvėje pagal nutarimo 6 straipsnio 1 dalį ir nuorodos logotipu *Der Grüne Punkt* apie surinkimą prie gyvenamosios vietos, pasinaudojant DSD sistema.

112 Apskritai ieškovė tvirtina, kad dėl ginčijamo sprendimo susidarys tokia padėtis, jog beveik visos pakuotės Vokietijoje bus žymimos prekių ženklu *Der Grüne Punkt*. Dėl to 1 % visų Vokietijoje parduodamų pakuočių dalyvavimas DSD sistemoje leistų logotipo naudotojui nemokamai naudotis šiuo prekių ženklu 99 % likusių pakuočių. Taigi per trumpą laiką DSD sistemai galėtų tekti apdirbti per klaidą į šią sistemą pateiktas pakuotes, už kurias DSD negauna jokio mokesčio. Be to, beveik tuo pačiu metu dėl prekių ženklo *Der Grüne Punkt* reikšmės apribojimo iki paprasčiausios šalinimo galimybės DSD sistemos surinkimo rezultatai suprastėtų ir ji rizikuotų nebepasiekti nustatytos utilizavimo apimties.

113 Ieškovė taip pat tvirtina, kad prekių ženklas *Der Grüne Punkt* atlieka ir kontrolės funkciją, kuri patikrinimais parduotuvėse, perdirbimo vietose ar valdžios institucijų atliekamais patikrinimais leidžia užkirsti kelią pakuočių gamintojų ir platintojų, naudojančių DSD sistemą nemokant mokesčio, piktnaudžiavimui ir jį persekioti. Šiuo klausimu ginčijamas sprendimas apsunkina veiksmingą apsaugą nuo nesąžiningo naudojimo, kuris 1993 m. vos nelėmė DSD bankroto.

114 Komisija, palaikoma į bylą įstojusių šalių, primena, kad nesant klaidinimo ar supainiojimo prekių ženklo kilmės funkcijai, skirtai atskirti arba individualizuoti prekės ar paslaugos kilmę, nedaroma neigiamos įtakos. Šioje byloje galutinio vartotojo, perkančio vartojimo prekes ir naudojančio skirtingas pakuočių šalinimo sistemas, prekių ženklo *Der Grüne Punkt* suvokimas apsiriboja nuoroda į tai, kad pakuotę galima pašalinti per ieškovės sistemą. Be to, surenkant pardavimo pakuotes prekių ženklas *Der Grüne Punkt* nevaidina lemiamo vaidmens, nes geltoni konteineriai ir stiklo bei popieriaus konteineriai, naudojami DSD sistemoje, nėra pažymėti šiuo prekių ženklu visose surinkimo zonose. Vien dėl šios priežasties vartotojai surinkimo konteinerius susieja ne su logotipu, o su atitinkama atliekų medžiaga.

— Dėl tinkamo DSD sistemos veikimo

115 Iš pradžių nurodžiusi, kad ginčijamos nuostatos dėl apmokestinimo yra proporcingos atsižvelgiant į teikiamas paslaugas, nes, nesant galimybės nustatyti būtent DSD sistemai pateikiamų pakuočių skaičiaus, iš anksto nustatytas atlyginimas už leidimą naudoti logotipą *Der Grüne Punkt* ir už naudojimąsi DSD sistema yra vienintelis praktiškas sprendimas, dublike ieškovė tvirtina, kad apmokestinimas pagal ginčijamas nuostatas mokėtinas tik už pakuotes, kurių atveju buvo pasinaudota DSD sistema. Taigi pagal logotipo naudojimo sutartį DSD suteikta licencija galioja

tik pakuotėms, dalyvaujančioms DSD sistemoje ir negalioja pakuotėms, priklausančioms kolektyvinei ar individualiai sistemoms. Jos nuomone, toks licencijos apribojimas pakuotėmis, pažymėtomis *Der Grüne Punkt* logotipu, atitinka nutarimą, kuris reikalauja aiškiai žymėti pakuotes, dalyvaujančias kolektyvinėje sistemoje, siekiant informuoti apie tai, kad atitinkamas gamintojas ar platintojas „atleidžiami" nuo pareigos surinkti ir utilizuoti pakuotes, perkeliant šią pareigą DSD (1999 m. rugpjūčio 20 d. Heseno federalinės žemės Vyriausiojo administracinio teismo (*Verwaltungsgerichtshof Kassel*, Vokietija) nutartis)). Tačiau tokia sistema negalėtų veikti, jei DSD sistemoje nedalyvaujančios pakuotės taip pat būtų žymimos šią sistemą identifikuojančiu logotipu. Nė viena logotipo naudojimo sutarties sąlyga neleidžia logotipo naudotojui ir jo neįpareigoja žymėti prekių ženklu *Der Grüne Punkt* pakuočių, kurių atveju jis nesinaudoja DSD sistema, ir santykis tarp DSD paslaugų (pakuočių surinkimas bei utilizavimas) ir už tai prašomo mokesčio nėra neproporcingas.

116 Dėl Komisijos nuorodos į 2001 m. kovo 15 d. Vokietijos aukščiausiojo teismo (*Bundesgerichtshof*, Vokietija) sprendimą byloje *BäKo* ieškovė nurodo, kad šiame sprendime *Bundesgerichtshof* nėra nusprendęs, jog sutarties sąlygos dėl apmokestinimo yra neproporcingos. Jis tik konstatavo, kad ieškovė negali reikalauti viso mokesčio pagal logotipo naudojimo sutarties 4 straipsnio 1 dalį ir 5 straipsnio 1 dalį už pakuotes, kurios nepriklausė jos teisinei kompetencijai, t. y. už pramonės ir didelių įmonių pakuotes. Šiuo atveju, kuris nėra aptariamas ginčijamame sprendime (ginčijamo sprendimo 15 išnaša), ieškovė faktiškai neteikė įsipareigojimų perėmimo paslaugos, kuria buvo pasinaudota. Tačiau šioje byloje nagrinėjamos pakuotės žymimos *Der Grüne Punkt* prekių ženklu ir neginčijamai priklauso DSD kompetencijai, t. y. jos buvo pateikiamos privatiems galutiniams vartotojams, kuriems DSD teikė pakuočių surinkimo ir utilizavimo pareigos perėmimo paslaugą, net ir tuo atveju, kai vartotojai per klaidą pakuotę pateikdavo viešai atliekų šalinimo sistemai ar konkuruojančiai atliekų surinkimo bei utilizavimo sistemai.

117 Komisija pabrėžia, kad lygiagretaus DSD sistemos ir kitos kolektyvinės ar individualios sistemos naudojimo atveju santykis tarp DSD suteiktų paslaugų ir už tai prašomo mokesčio, jei apskaičiuojant šį mokestį atsižvelgiama tik į pakuočių žymėjimą *Der Grüne Punkt* logotipu, yra neproporcingas, nes esant tokiai sistemai neatsižvelgiama į tai, ar prisijungusioms įmonėms siūloma paslauga iš tikrųjų suteikiama.

118 Be to, Komisija nurodo, kad ieškovės dublike pateikti argumentai, jog mokestis renkamas tik už pakuotes, patekusias į jos sistemą, prieštarauja jos ankstesnei praktikai. Šiuo klausimu Komisija pirmiausia nurodo Sprendimą *BäKo* (šio sprendimo 116 punktas), kuriame *Bundesgerichtshof* nusprendė, kad, priešingai nei tvirtina DSD, savo klientų atžvilgiu ji neturi jokios mokėjimo reikalavimo teisės už *Der Grüne Punkt* prekių ženklu pažymėtas pakuotes, kurios buvo patiektos verslo klientams. Antra, Komisija daro nuorodą į bylą *Hetzel*, kurioje DSD, ginčydama vieno iš savo klientų reikalavimą grąžinti dalį mokesčio, sumokėto už pakuotes, dėl kurių DSD negalėjo užtikrinti šalinimo pareigos perėmimo paslaugos, pasirėmė logotipo naudojimo sutartimi (1998 m. rugpjūčio 11 d. Diusseldorfo Aukščiausiojo apygardos teismo (*Oberlandesgericht Düsseldorf*, Vokietija) sprendimas *Hertzel*, dėl kurio buvo pateiktas kasacinis skundas *Bundesgerichtshof*).

c) Pirmosios instancijos teismo vertinimas

i) Dėl ginčijamame sprendime konstatuoto piktnaudžiavimo

119 Pagal ginčijamą sprendimą DSD elgesys reikalaujant mokėti mokestį už visas Vokietijoje parduodamas pakuotes, pažymėtas *Der Grüne Punkt* logotipu, net jei dėl tam tikro pakuočių, dėl kurių gamintojas ar platintojas nesinaudoja DSD sistema, kiekio pateikiami įrodymai, kad nutarime numatytos surinkimo ir utilizavimo

pareigos įvykdomos pasinaudojant kita kolektyvine ar individualia sistema, yra piktnaudžiavimas dominuojančia padėtimi (šio sprendimo 58 punktas). Pagal ginčijamą sprendimą šio piktnaudžiavimo poveikis yra dvigubas ir pasireiškia piktnaudžiavimu išnaudojant DSD klientus dėl neproporcingo mokesčio už suteiktas paslaugas ir atėjimo į rinką kliūčių sudarymu konkurentams, siūlantiems DSD sistemai alternatyvius sprendimus, dėl išlaidų, susijusių su bendru kitos sistemos ir DSD sistemos naudojimu (žr. šio sprendimo 50 punktą).

120 Šiuo klausimu reikia priminti, kad piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi sąvoka yra objektyvi, apimanti dominuojančią padėtį užimančios įmonės veiksmus, kurie gali turėti įtakos rinkos, kurioje kaip tik dėl nagrinėjamos įmonės buvimo konkurencija jau yra susilpnėjusi, struktūrai ir kurie gali trukdyti išlaikyti rinkoje dar esančios konkurencijos lygį arba neleisti jai vystytis, pasitelkiant priemones, kurios skiriasi nuo įprastos prekių ar paslaugų konkurencijos, remiantis ūkio subjektų priemonių pasiūla (1979 m. vasario 13 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Hoffmann-La Roche prieš Komisiją*, 85/76, Rink. p. 461, 91 punktas).

121 Iš EB 82 straipsnio 2 pastraipos a punkto matyti, kad toks piktnaudžiavimas, be kita ko, gali būti nesąžiningų pirkimo ar pardavimo kainų arba kokių nors kitų nesąžiningų prekybos sąlygų tiesioginis ar netiesioginis nustatymas. Taigi piktnaudžiavimas konstatuotinas, kai dominuojanti įmonė reikalauja už savo paslaugas atlyginimo, neproporcingo ekonominei suteiktų paslaugų vertei (1975 m. lapkričio 13 d. Teisingumo Teismo sprendimas *General Motors prieš Komisiją*, 26/75, Rink. p. 1367; 1978 m. vasario 14 d. Sprendimo *United Brands prieš Komisiją*, 27/76, Rink. p. 207, 235–268 punktai ir 1986 m. lapkričio 11 d. Sprendimo *British Leyland prieš Komisiją*, 226/84, Rink. p. 3263, 27–30 punktai).

122 Be to, dominuojanti įmonė gali piktnaudžiaudama trukdyti konkurentams patekti į rinką, teisiškai ar faktiškai apribodama savo paslaugų pirkėjų laisvę ir taip trukdydama jiems naudotis konkurentų paslaugomis (šiuo klausimu žr. minėto sprendimo *Hoffmann-La Roche prieš Komisiją* 90 punktą).

ii) Dėl ieškovės reikalaujamo išimtinumo

123 Pagrindinis ieškovės nurodytas argumentas, kad konkurencija tarp sistemų gali egzistuoti tik įvertinus pirmiausia tai, jog atitinkamas gamintojas ar platintojas perleidžia DSD pakuotes, dėl kurių jis nori būti atleistas nuo nutarime nustatytos pareigos jas surinkti ir perdirbti, ir, antra, tai, kad galutinis vartotojas privalo galėti aiškiai identifikuoti pakuotes, kurias jis gali pateikti DSD sistemai, ir kurias jis gali pateikti kitai kolektyvinei ar individualiai sistemai (žr. šio sprendimo 115 punktą).

124 Jos teigimu, prekių ženklas *Der Grüne Punkt* leidžia ir nurodyti, kurios pakuotės perduodamos DSD ir taip atleidžiamos nuo gamintojams ir platintojams nustatytos pareigos surinkti bei utilizuoti, ir informuoti vartotoją apie tai, ką jis turi daryti, o tai sudaro galimybę užtikrinti pakuočių gamintojo ar platintojo DSD patikėtos užduoties įvykdymą. Todėl DSD sistema atitinkančiu *Der Grüne Punkt* logotipu turėtų būti žymimos tik pakuotės, kurių atveju naudojamasi šia sistema, nes tik dėl šių pakuočių ieškovė sutarties ir teisės aktų pagrindu atleidžia atitinkamą gamintoją ar platintoją nuo jam nutarime nustatytos pareigos surinkti ir utilizuoti pakuotes. Be to, tai, kad nagrinėjamos pakuotės turi tik vieną žymą apie naudotiną surinkimo ir

utilizavimo sistemą, leidžia daryti įtaką galutinio vartotojo elgesiui, kuris tokiu būdu nebūtų klaidinamas kitomis žymomis, nurodančiomis šią pakuotę pateikti kitai sistemai.

125 Remdamasi šiais argumentais, ieškovė tvirtina, kad jos nustatyta apmokestinimo sistema nėra piktnaudžiavimas EB 82 straipsnio prasme, nes ši sistema riboja už DSD sistemos surinkimo ir utilizavimo paslaugas mokėtiną mokestį tam tikra suma, atsižvelgiant tik į *Der Grüne Punkt* logotipu pažymėtas pakuotes, dėl kurių gamintojas ar platintojas paprašė perimti nutarime nustatytas pareigas. Tai, pavyzdžiui, reiškia, kad jei pakuočių gamintojas ar platintojas nuspręstų pateikti Vokietijos rinkai 100 pakuočių, pusės jų surinkimą ir utilizavimą patikėdamas DSD, 50 pakuočių jis turėtų pažymėti *Der Grüne Punkt* logotipu, informuodamas vartotoją, kad šios 50 pakuočių turi būti surinktos ir utilizuotos DSD, kuriai jis patikėjo atsakomybę už šių pakuočių tvarkymą. Jei gamintojas ar platintojas nuspręstų logotipu *Der Grüne Punkt* pažymėti visas 100 jo į apyvartą paleidžiamų pakuočių, jis turėtų mokėti mokestį, apskaičiuojamą atsižvelgiant į pažymėtų pakuočių skaičių – net jei konkrečiai tik 50 pakuočių patenka į DSD sistemą – nes DSD būtų potencialiai įpareigota surinkti ir utilizuoti 100 pakuočių, pažymėtų *Der Grüne Punkt* logotipu, kurios jai buvo priskirtos pagal nutarimą. Pagal logotipo naudojimo sutartį mokamo mokesčio dydis priklausytų tik nuo *Der Grüne Punkt* logotipu pažymėtų pakuočių skaičiaus.

126 Tačiau ieškovė neginčija aplinkybės, kad pakuočių gamintojas ar platintojas gali kombinuoti DSD sistemą su kita kolektyvine ar individualia sistema, be kita ko, siekdamas nemokėti už paslaugą, kurią konkrečiai suteikė ne DSD sistema (žr. šio sprendimo 46 punktą). Vis dėlto ieškovė tvirtina, kad tokiu atveju šis gamintojas ar platintojas, prieš pateikdamas prekę galutiniam vartotojui, turėtų atskirti pakuotes, kurias jis patiki DSD sistemai ir kurias patiki kitai sistemai. Prisimenant minėtą pavyzdį, tai reikštų, kad kitos 100 į rinką pateiktų pakuočių pusės atveju gamintojas ar platintojas apie dalyvavimą kitoje nei DSD kolektyvinėje sistemoje turėtų informuoti žymėdamas pakuotes žymeniu ar kitu tinkamu būdu arba, pasirinkus

individualią sistema, prižiūrėti, kad platintojas informuotų galutinį vartotoją apie galimybę gražinti pakuotę į prekybos vietą. Ieškovės nuomone, *Der Grüne Punkt* logotipu bet kuriuo atveju negali būti žymimos 50 pakuočių, dėl kurių gamintojas nesinaudoja DSD sistema.

127 Remiantis ieškovės argumentais, *Der Grüne Punkt* logotipas turi eliminuojantį poveikį ir negali būti naudojamas kartu su kita žyma, galinčia nurodyti su DSD sistema konkuruojančią sistemą. Pakuotės, pažymėtos *Der Grüne Punkt* logotipu, priklauso tik jos sistemai ir negali būti tvarkomos pagal kitą sistemą.

128 Siekdama pagrįsti šiuos argumentus ir užginčyti ginčijamo sprendimo turinį, ieškovė remiasi ir konkurencijos (žr. 93 punktą), kuri galėtų veikti remiantis išimtiniu pakuočių žymėjimu, atsižvelgiant į naudojamą sistemą (žr. 95 punktą), forma, ir nutarimu (žr. 98–100 punktus), prekių ženklų teise (žr. 103–113 punktus) bei pačios DSD sistemos veikimo poreikiais (žr. 115 ir 116 punktus), kurie reikalauja minėto išimtinio žymėjimo naudojant DSD sistemą.

iii) Dėl mišrių sistemų veikimo būdų

129 Ieškovės argumentų nagrinėjimas reikalauja, kad Pirmosios instancijos teismas patikrintų prielaidas. Reikia nustatyti, ar, kaip tvirtina ieškovė, pakuočių gamintojas

ar platintojas, perleidžia DSD konkretų pakuočių skaičių, kurios pažymėtos *Der Grüne Punkt* logotipu, ar vis dėlto DSD patikėtos pakuotės tuo pačiu metu gali priklausyti kitai nei DSD surinkimo ir utilizavimo sistemai, o tai ieškovė ginčija.

130 Per posėdį šalys buvo paklaustos apie mišrios sistemos veikimą, kad Pirmosios instancijos teismas išsiaiškintų, koks vaidmuo tenka pakuotei ir visų pirma *Der Grüne Punkt* logotipu pažymėtai pakuotei vykdant nutarime nustatytas surinkimo bei utilizavimo pareigas. Prieštaringi argumentai leidžia Pirmosios instancijos teismui padaryti toliau išdėstytas išvadas.

131 Pirmiausia reikia pažymėti, kad nutarimo dėl pakuočių 6 straipsnio I priede nustatyta utilizavimo apimtis apskaičiuojama procentais nuo į apyvartą paleistos ir realiai surinktos bei utilizuotos medžiagos masės, o ne nuo atitinkamų pakuočių skaičiaus ir tipo, neatsižvelgiant į tai, ar jos pažymėtos logotipu, identifikuojančiu kolektyvinę sistemą. Nutarimo 6 straipsnio I priedo 1 punkto 1 dalyje nustatoma, kad pakuočių gamintojai ir platintojai turi atitikti reikalavimus dėl jų parduodamų pakuočių utilizavimo ir kad tas pats pasakytina apie kolektyvinių sistemų operatorius dėl pakuočių, dėl kurių gamintojai ar platintojai dalyvauja tokiose sistemose. Šiuo klausimu nutarimo 6 straipsnio I priedo 1 punkto 2 dalyje patikslinama, kad atitinkamas pakuočių kiekis nustatomas „procentiniu dydžiu nuo masės“, ar tai būtų gamintojo, ar platintojo į apyvartą paleistos pakuotės, ar pakuotės, dėl kurių gamintojas arba platintojas dalyvauja kolektyvinėje sistemoje. Be to, nuo 2000 m. sausio 1 d. individualioms sistemoms ir kolektyvinėms sistemoms nustatyta tokia pati medžiagų utilizavimo apimtis (ginčijamo sprendimo 19 konstatuojamoji dalis).

132 Antra, iš to, kas išdėstyta, matyti, kad gamintojo ar platintojo pasirinktas pakuočių kiekio padalijimas tarp skirtingų sistemų yra susisiejęs ne su iš anksto nustatytais

pakuočių kiekiais, o su šias pakuotes atitinkančia medžiagos mase. Iš tikrųjų tai reiškia, kad pakuočių gamintojui nusprendus pusės Vokietijoje parduodamų plastikinių pakuočių surinkimą ir utilizavimą patikėti DSD, pastaroji turi pasirūpinti pusę šių pakuočių atitinkančiu medžiagos kiekio surinkimu ir utilizavimu. Taigi, kad patenkintų nutarime numatytą utilizavimo apimtį, DSD turi Vokietijos valdžios institucijoms įrodyti utilizavusi 60 % plastiko masės, kurią jai patikėjo gamintojas (60 % yra plastikui taikoma utilizavimo apimtis). Be to, jei gamintojas gali įrodyti perleidęs DSD savo pareigą surinkti ir utilizuoti pusę į apyvartą paleisto plastiko, jis taip pat turi įrodyti, kad likusią medžiagos dalį surinko ir utilizavo per individualią ar kitą kolektyvinę sistemą.

133 Trečia, pasiekus nutarime numatytą utilizavimo apimtį ir pakuočių kiekius tarp sistemų padalijus remiantis atitinkamos medžiagos mase, o ne pačiomis pakuotėms, nesvarbu, ar jos pažymėtos *Der Grüne Punkt* logotipu, minėtas logotipas neturi tokio vaidmens ir svarbos, apie kokius kalba ieškovė. Taip pakuočių gamintojas ar platintojas, nusprendęs dalies savo Vokietijoje parduodamų pakuočių surinkimą ir utilizavimą patikėti DSD, o likusios dalies surinkimą ir utilizavimą užtikrinti pats, pasinaudodamas individualia sistema arba patikėdamas tai padaryti kitai kolektyvinei sistemai, priešingai nei tvirtina ieškovė, turi tik paskirstyti medžiagų kiekius tarp atitinkamų skirtingų sistemų, konkrečiai nesirūpindamas galutinio vartotojo elgesiu.

134 Remiantis konkrečiu per posėdį nurodytu greito aptarnavimo restoranų tinklo pavyzdžiu, galutiniam vartotojui nupirkus sumuštinį pakuotėje, išlaikančioje šilumą, šis vartotojas gali laisvai pasirinkti, ar suvartoti produktą vietoje ir išmesti pakuotę į greito aptarnavimo restoranų tinklo pagal individualią sistemą įrengtas šiukšliadėžes,

ar parsinešti šį produktą namo ir išmesti pakuotę į DSD surinkimo konteinerius, esančius šalia gyvenamosios vietos. Taigi ši pakuotė gali būti pateikta abiem surinkimo ir utilizavimo sistemoms, pasiūlytoms greito aptarnavimo restoranų tinklo vykdant nutarime numatytas pareigas.

135 Priešingai nei tvirtina ieškovė (žr. 112 punktą), aplinkybė, kad nagrinėjamos pakuotės gali būti pažymėtos *Der Grüne Punkt* logotipu, nors jos gali būti surinktos ir utilizuotos kitos sistemos, nekliudo tinkamam DSD sistemos veikimui, nes sutartiniuose santykiuose tarp ieškovės ir pakuočių gamintojo ar teikėjo svarbiausia užtikrinti, kad rinkai pateiktos utilizuotinos medžiagos kiekis būtų realiai surinktas ir utilizuotas pasiekiant nutarime numatytas apimtis. Tačiau, kaip jau buvo nurodyta šiame sprendime, ar DSD sistema pasieks šias apimtis, nepriklauso nuo to, ar atitinkama pakuotė pažymėta *Der Grüne Punkt* logotipu.

136 Taigi, kai greito aptarnavimo restoranų tinklas per atitinamus metus paleidžia į apyvartą 100 tonų plastiko ir kai šis tinklas, atsižvelgdamas į ankstesnių metų rezultatus, žino, kad 50 iš šių 100 tonų patenka į nuosavą individualią sistemą, ji turi pasitelkti kolektyvinę sistemą, kad įrodytų, jog kitos 50 tonų į rinką pateikto plastiko surenkamos ir utilizuojamos laikantis nutarime nustatytų pareigų. Jei šio greito aptarnavimo restoranų tinklo klientų elgesys atitinka minėtą padalijimą, t. y. 50 tonų plastiko surenkama ir utilizuojama naudojantis individualia sistema, o kitos 50 tonų plastiko surenkamos ir utilizuojamos pasinaudojant kolektyvine sistema, skirtingų nagrinėjamų sistemų utilizavimo apimtys bus pasiektos.

137 Jei vis dėlto šio tinklo klientų elgesys neatitinka prognozuojamo kiekių paskirstymo, reaguojant į šią situaciją reikia pasitelkti korekcinius mechanizmus. Pavyzdžiui, jei

tik 10 tonų plastiko patenka į individualią sistemą, greito aptarnavimo restoranų tinklas turės nupirkti trūkstančias 40 tonų plastiko iš perteklių turinčių sistemų, nes jos turėjo surinkti ir utilizuoti papildomas 40 tonų plastiko. Taip pat, jei į individualią sistemą patenka 90 tonų plastiko, greito aptarnavimo restoranų tinklas gali reikalauti iš atitinkamos kolektyvinės sistemos sumažinti mokestį, jei įrodo, kad jis surinko ir utilizavo 40 iš 50 šiai sistemai numatytų tonų. Šios korekcijos galimybės užtikrina, kad kiekviena sistema įvykdo nutarime nustatytas pareigas ir gauna atlyginimą už realiai suteiktą paslaugą.

138 Tokios sutartimi priskirtų medžiagų kiekių korekcijos galimybės, atsižvelgiant į konkrečius surinkimo ir utilizavimo rezultatus, egzistuoja ir tuo atveju, kai pakuočių gamintojas ar platintojas nusprendžia pasirinkti dvi arba daugiau kolektyvinių sistemų, pavyzdžiui DSD sistemą ir *Landbell* sistemą. Pirmiausia reikia pažymėti, kad šios korekcijos galimybės buvo detalizuotos susitarime dėl kompensacijų, pateiktame per teismo posėdį, kuris leidžia skirtingiems sistemų operatoriams pasidalyti utilizuotos medžiagos kiekius pagal surinkimo įmones, kurių paslaugomis jos naudojasi, atsižvelgiant į medžiagos kiekius, dėl kurių jos yra atsakingos pagal su pakuočių gamintojais bei platintojas pasirašytą sutartį.

139 Todėl iš to, kas išdėstyta, matyti, kad pakuočių gamintojas ar platintojas DSD perleidžia ne konkretų pakuočių, žymėtinų *Der Grüne Punkt* logotipu, skaičių, o medžiagos kiekį, kurį šis gamintojas ar platintojas ketina paleisti į apyvartą Vokietijoje ir nori jų surinkimą bei utilizavimą patikėti DSD sistemai. Taigi pakuočių gamintojas ar platintojas, siekdamas nepažeisti nutarime nustatytos utilizavimo apimties, gali naudotis mišriomis sistemomis.

iv) Dėl ieškovės išsakytos ginčijamame sprendime pateiktos analizės kritikos

140 Šis praktinio mišrių sistemų veikimo būdo aprašymas leidžia įvertinti ieškovės išsakytą ginčijamame sprendime pateiktos analizės kritiką.

141 Visų pirma reikia priminti, kad ginčijamame sprendime nesąžiningomis laikomos tik logotipo naudojimo sutarties sąlygos dėl apmokestinimo (t. y. sutarties 4 straipsnio 1 dalis ir 5 straipsnio 1 dalis). Ginčijamame sprendime nekritikuojama tai, kad sutarties 3 straipsnio 1 dalis gamintoją ar platintoją, kuris nori naudotis DSD sistema, kiekvieną nacionalinei rinkai skirtą pakuotę įpareigoja žymėti *Der Grüne Punkt* logotipu. Tačiau Komisija laiko neteisėtu DSD elgesį reikalaujant mokėti mokestį už visas Vokietijoje su minėtu logotipu parduotas pakuotes, net jei pateikiama įrodymų, kad tam tikras šių pakuočių kiekis buvo surinktas ir utilizuotas pasinaudojant kita kolektyvine ar individualia sistemomis.

— Dėl teiginio, kad, pasirinkus mišrią sistemą, nebūtina visų pakuočių žymėti *Der Grüne Punkt* logotipu, nes egzistuoja selektyvaus žymėjimo galimybė, atsižvelgiant į naudojamą sistemą

142 Pirmiausia dėl ieškovės argumento, kad nebūtina pakuočių žymėti *Der Grüne Punkt* logotipu, kai naudojamasi mišria sistema, nes yra galimybė prekių ženklu *Der Grüne*

*Punkt* žymėti tik kai kurias pakuotes, atsižvelgiant į sistemą, kuriai jos yra patikėtos, iš to, kas pasakyta, matyti, kad nė viena nutarimo nuostata nenustato selektyvaus pakuočių žymėjimo.

143 Be to, kaip nurodyta ginčijamame sprendime (ginčijamo sprendimo 103–107 konstatuojamosios dalys), pakuočių žymėjimas atsižvelgiant į naudojamą sistemą nulemtų pakankamai dideles gamintojų ir platintojų, kurie norėtų paleisti į apyvartą vienodas pakuotes Europoje ar pasinaudoti mišriomis sistemomis, išlaidas, nes reikėtų daryti pakeitimų pakuočių gamybos linijoje ir kontroliuoti jų judėjimą rinkoje iki pateikimo galutiniam vartotojui. Tokios pastangos gali būti bergždžios, nes būtent galutinis vartotojas, o ne gamintojas ar platintojas, pasirenka pakuotės surinkimo ir utilizavimo vietą. Bet kuriuo atveju nurodydama savo argumentus ieškovė neginčija, kad atrankinis žymėjimas gali atgrasinti pakuočių gamintojus ir platintojus pasirinkti kitą nei DSD sistema, o tai būtent ir yra vienas iš DSD elgesio, ginčijamame sprendime pripažinto piktnaudžiavimu, poveikių (ginčijamo sprendimo 114 ir 115 konstatuojamosios dalys).

144 Iš esmės reikia pažymėti, kad ieškovės nurodyti atrankinio žymėjimo pavyzdžiai nepatenka į ginčijamo sprendimo taikymo sritį, nes jie susiję su sektoriais, kuriuose dalis nagrinėjamų pakuočių, t. y. verslo klientams skirta dalis, nepriklauso ieškovės, kuri rūpinasi galutiniam vartotojui skirtomis pakuotėmis, kompetencijai.

145 Taigi reikia konstatuoti, kad selektyvus žymėjimas, kuriam pritaria ieškovė, nėra nustatytas nutarime ir neužkerta kelio ginčijamame sprendime nustatytam piktnaudžiavimui.

— Dėl argumentų, kad konkurencija nepanaikinama

146 Antra, dėl ieškovės argumentų, kad ginčijamas DSD elgesys nepanaikina konkurencijos, nes individualioms sistemoms priskirtų pakuočių kiekis 1997–2000 m. išaugo 60 %, o kai kurie DSD klientai nuo jos sistemos perėjo prie kitos kolektyvines sistemos (žr. šio sprendimo 95 punktą), reikia pažymėti, kad šie duomenys neapima mišrių sistemų, kai iš dalies naudojama DSD sistema ir iš dalies kita kolektyvinė ar individuali sistema, atvejo.

147 Be to, ieškovės nurodytas individualioms sistemoms pateikiamo kiekio augimas atsižvelgiant į Komisijos triplike pateiktus duomenis, neatrodo reikšmingas, nes 1997 m. tik labai mažai pakuočių realiai buvo tvarkomos individualių sistemų, o 2000 m. individualios sistemos surinko tik 333 000 tonų, t. y. tik 6 % nuo 5,5 milijonų tonų, surinktų DSD sistemoje tais pačiais metais.

148 Bet kuriuo atveju šių duomenų nepakanka paneigti Komisijos ginčijamame sprendime pateikto DSD elgesio vertinimo, t. y. reikalauti mokėti mokestį už visas Vokietijoje su *Der Grüne Punkt* logotipu parduodamas pakuotes, net jei pateikiama įrodymų, kad tam tikros pakuotės buvo surinktos ir utilizuotos pasinaudojant kita kolektyvine ar individualia sistema.

149 Taigi argumentas dėl individualių sistemų stiprėjimo ir dėl tam tikrų klientų perėjimo iš DSD sistemos į kitą kolektyvinę sistemą turi būti atmestas.

— Dėl būtinybės užtikrinti nutarimo tikslus

150 Trečia, dėl būtinybės užtikrinti nutarimo tikslus, leidžiant ieškovei nustatyti, kad tik pakuotės, kurios patikėtos DSD sistemai, gali būti žymimos *Der Grüne Punkt* logotipu (žr. šio sprendimo 98–101 punktus), iš praktinių mišrių sistemų veikimo būdų aprašymo matyti, kad tokia išimtis nėra numatyta nutarime mišrių sistemų pasirinkimo atveju. Be to, šių praktinių būdų tyrimas leidžia konstatuoti, kad logotipas neturi tokio poveikio, apie kokį kalba ieškovė, nes utilizavimo apimtis, kuri turi būti pasiekta, kad būtų įvykdytos nutarime nustatytos surinkimo bei utilizavimo pareigos, apskaičiuojama remiantis surenkama medžiaga, o ne prekių ženklu pažymėtomis pakuotėmis.

151 Dėl galutinio vartotojo vaidmens nustatymo reikia pažymėti, kad ieškovė pripažįsta, jog neįmanoma tiksliai iš anksto nustatyti, ar konkreti pakuotė iš tikrųjų bus pašalinta per DSD sistemą. Be to, ieškovė negali pagrįstai ginčyti, kad atsakydamos į Komisijos klausimą, ar tiesa, jog „pagal nutarimą dėl pakuočių vartotojas gali palikti pakuotę parduotuvėje arba ją ten grąžinti, arba pateikti ją šalinti prie savo gyvenamosios vietos“, Vokietijos valdžios institucijos atsakė, kad „nutarime nėra konkrečių nuostatų, įpareigojančių galutinį vartotoją grąžinti (pakuotę)“, ir kad „Komisijos klausime išsakyta prielaida yra teisinga“ (žr. Vokietijos valdžios institucijų pastabas, atsakymą į 1 klausimo b punkto aa papunktį, išdėstytą ginčijamo sprendimo 20 konstatuojamosios dalies 9 išnašoje). Šiuo klausimu ieškovė negali tvirtinti, kad „šalinimo prie gyvenamosios vietos“ sąvoka reiškia šalinimą naudojantis vieša atliekų šalinimo sistema, o ne kolektyvine sistema, nes iš 1 Komisijos klausimo dėl priemonių nutarime numatytoms apimtims užtikrinti antraštės ir iš Vokietijos institucijų atsakymo į 1 klausimo a punktą, kuriame teigiama, kad surinkimas prie galutinio vartotojo (gyvenamosios vietos) vykdomas pasinaudojant kolektyvine

sistema, aiškiai matyti, kad šia sąvoka daroma nuoroda į kolektyvinę sistemą nutarimo 6 straipsnio 3 dalies prasme.

152 Todėl nė vienas ieškovės pateiktas argumentas neleidžia paneigti ginčijamo sprendimo, kiek jame nurodyta, kad nutarimas mišrios sistemos atveju leidžia galutiniam vartotojui laisvai pasirinkti, į kurią sistemą pristatyti pakuotę (ginčijamo sprendimo 138, 141 ir 145 konstatuojamosios dalys).

153 Be to, dėl galimybės informuoti vartotoją, kad pakuotė gali būti surinkta ir utilizuota kelių sistemų, iš ginčijamo sprendimo (141 ir 145 konstatuojamosios dalys) matyti, jog nutarime numatyti įvairūs informavimo būdai, t. y. etiketės ir kitokie tinkami būdai kolektyvinės sistemos atveju (nutarimo 6 straipsnio I priedo 4 punkto 2 dalis) bei informavimas apie galimybę pakuotes grąžinti į prekybos vietas individualios sistemos atveju (nutarimo 6 straipsnio 1 dalies trečias sakinys), leidžia informuoti galutinį vartotoją apie įvairias siūlomas atirinkamos pakuotės grąžinimo galimybes, bet nepatvirtina ieškovės argumentų, kad pakuočių žymėjimas *Der Grüne Punkt* logotipu neleidžia šios pakuotės surinkti ir utilizuoti pagal kitą nei DSD sistemą.

154 Šiuo klausimu reikia priminti, kad nutarime nėra nurodyta, jog logotipu *Der Grüne Punkt* negali būti žymimos pakuotės, surenkamos konkuruojančios kolektyvinės ar individualios sistemos, jei laikomasi nutarime nustatytų sąlygų dėl kartu su DSD sistema naudojamos sistemos identifikavimo. Gali būti pateikiamos kelios tokios žymos ir ta pati pakuotė tuo pačiu metu gali priklausyti kelioms sistemoms. Būtent atsižvelgdama į tai Komisija teisingai aiškino skaidrumo reikalavimą, apibrėžtą Vokietijos valdžios institucijų pastabose, pagal kurias ir vartotojų, ir valdžios institucijų atžvilgiu reikia aiškiai apibrėžti, kurios pakuotės surenkamos prekybos vietose arba šalia jų ir kurioms pakuotėms ši pareiga netaikoma (žr. Vokietijos

valdžios institucijų pastabas, atsakymo į 2 klausimo a punktą paskutinį sakinį; ginčijamo sprendimo 20, 141 ir 142 konstatuojamąsias dalis).

155 Taigi argumentai dėl būtinybės užtikrinti nutarimo tikslus turi būti atmesti.

— Dėl pateisinimų, susijusių su prekių ženklų teise

156 Ketvirta, dėl ieškovės argumentų, susijusių su prekių ženklų teise (žr. šio sprendimo 103–113 punktus), reikia pažymėti, kad aplinkybė, jog dviejų bendrai naudojamų kolektyvinių sistemų atveju *Der Grüne Punkt* logotipas ir „tinkamu būdu" pateikta žyma apie kitą kolektyvinę sistemą nutarimo 6 straipsnio I priedo 4 punkto 2 dalies prasme yra ant tos pačios pakuotės, ir aplinkybė, jog bendro DSD sistemos ir individualios sistemos naudojimo atveju ant tos pačios pakuotės yra *Der Grüne Punkt* logotipas ir informacija apie galimybę šią pakuotę grąžinti į parduotuvę nepažeidžia pagrindinės DSD prekių ženklo funkcijos (šiuo klausimu žr. 1988 m. spalio 5 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Volvo*, 238/87, Rink. p. 6211, 9 punktą ir minėto sprendimo *Magill* 49 ir 50 punktus bei 1999 m. gruodžio 16 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Micro Leader prieš Komisiją*, T-198/98, Rink. p. II-3989, 56 punktą). Kaip nurodyta ginčijamame sprendime, iš 1994 m. birželio 14 d. *Kammergericht Berlin* sprendimo matyti, jog šis prekių ženklas „atitinkamai tarnybai tik nurodo, kad juo pažymėtas produktas gali būti šalinamas pasinaudojant DSD sistema", nepateikdamas informacijos apie siūlomos paslaugos kokybę (ginčijamo sprendimo 145 konstatuojamoji dalis). Be to, dalį pakuočių perleidus DSD konkurentui, vartotojas gali laisvai pasirinkti, ar pakuotę utilizuoti jis pateiks DSD, ar konkurento sistemai.

157 Kadangi logotipo *Der Grüne Punkt* funkcija – nurodyti nagrinėjamos pakuotės šalinimo per DSD sistemą galimybę ir kadangi pakuotės gali būti žymimos šiuo logotipu kartu su kitais žymenimis ar kitais mechanizmais, nurodančiais kitą šalinimo pasinaudojant konkuruojančia individualia ar kolektyvine sistema galimybę, negalima tvirtinti, kad ginčijamas sprendimas yra neproporcingas prekių ženklų teisės ribojimas arba – bet kuriuo atveju – apribojimas, nepateisinamas būtinybe išvengti piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi EB 82 straipsnio prasme.

158 Šiuo klausimu ieškovės kritika dėl to, kad ginčijamame sprendime buvo panaudotas *Kammergericht Berlin* sprendimas (žr. šio sprendimo 109 punktą), yra netinkama. Šioje kritikoje tik parodoma, kokiomis ypatingomis aplinkybėmis buvo priimtas minėtas sprendimas, kur *Kammergericht Berlin* atmetė teiginį, jog *Der Grüne Punkt* logotipas gali suteikti informacijos apie atliekų šalinimo paslaugos kokybę, ir tai neturi įtakos Komisijos išvadai, kad ant tos pačios pakuotės gali būti įvairių nuorodų, informuojančių vartotoją apie tai, kaip jis turėtų elgtis, turint omenyje įvairias sistemas, galinčias surinkti ir utilizuoti pakuotes. Minėtas greito aptarnavimo restoranų tinklo pavyzdys parodo konkrečią prekių ženklo *Der Grüne Punkt* reikšmę, kai juo pažymėta pakuotė gali būti surinkta ir utilizuota ir pagal kitą sistemą.

159 Dėl argumentų, pagrįstų ieškovės pateiktais nuomonės tyrimais (žr. šio sprendimo 110 punktą), reikia pažymėti, kad šių tyrimų rezultatai nepaneigia ginčijamame sprendime išdėstytų argumentų. Iš tikrųjų logiška, kad vartotojai ant pakuotės esantį *Der Grüne Punkt* logotipą identifikuoja kaip ženklą, jog ši pakuotė gali būti išmesta į surinkimo konteinerius, esančius prie jų gyvenamosios vietos. Vis dėlto tai neleidžia spręsti dėl vartotojų reakcijos, kai ant pakuotės yra keletas logotipų, identifikuojančių kolektyvines sistemas. Komisija ir į bylą įstojusios šalys šio klausimu nurodo, kad, kaip buvo patvirtinta ir per teismo posėdį, dažniausia šios sistemos naudoja tuos pačius surinkimo konteinerius ir kad paprastai pakuotės į šiuos konteinerius

išmetamos atsižvelgiant į medžiagą, o ne į logotipą ant jų. Be to, mišrios sistemos, apimančios DSD sistemą ir individualią sistemą atveju informacija, kad 48,4 % vartotojų nesupranta prieštaringų žymų, darančių nuorodą į šias dvi sistemas, nėra svarbi, nes šios žymos tik informuoja vartotoją apie laisvą pasirinkimą mišrios sistemos atveju ir todėl negali būti prieštaringos, kaip parodyta greito aptarnavimo restoranų tinklo pavyzdyje.

160 Be to, argumentai dėl visuomenės klaidinimo prekių ženklu taip pat yra netinkami (žr. šio sprendimo 111 punktą), nes logotipo naudojimo sutartis susijusi tik su minėto logotipo naudotojais, t. y. pakuočių gamintojais ir platintojais, kurie pasirinko DSD sistemą, o ne su vartotojais.

161 Iš esmės reikia pažymėti, kad ieškovės reikalaujamo išimtinumo pripažinimas tik užkirstų kelią pakuočių gamintojams ir platintojams pasirinkti mišrią sistemą ir įteisintų ieškovės teisę imti mokestį už paslaugą, kurios, kaip pagal ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje aprašytas sąlygas įrodė dėl šios paslaugos suinteresuotieji asmenys, ji realiai neatliko, nes šie asmenys ją patikėjo kitai kolektyvinei ar individualiai sistemai.

162 Taigi argumentai, susiję su prekių ženklų teise, turi būti atmesti, nes mišrių sistemų atveju prekių ženklo *Der Grüne Punkt* funkcija nepažeidžiama.

— Tinkamas DSD sistemos veikimas

163 Galiausiai dėl argumentų, susijusių su būtinybe užtikrinti tinkamą DSD sistemos veikimą (žr. šio sprendimo 115 ir 116 punktus), iš to, kas išdėstyta, matyti, kad mišrių sistemų atveju šiam veikimui pavojus nekyla. Bet kuriuo atveju DSD sistemos veikimo poreikiai negali pateisinti ieškovės elgesio, apibūdinto *Bundesgerichtshof* sprendime *BäKo* ir *Oberlandesgericht Düsseldorf* sprendime *Hertzel*, kuriuos nurodė Komisija (žr. šio sprendimo 116 ir 118 punktus), įvairiuose Komisijai pateiktuose skunduose (ginčijamo sprendimo 3 ir 6 konstatuojamosios dalys) ir DSD ieškinyje išdėstyto teiginio (žr. šio sprendimo 115 punktą) dėl reikalavimo mokėti mokestį už visas *Der Grüne Punkt* logotipu pažymėtas pakuotes, paleistas į apyvartą Vokietijoje, net jei pateikiama įrodymų, kad tam tikra šių pakuočių dalis buvo surinkta ir utilizuota pasinaudojant kita kolektyvine ar individualia sistema.

v) Išvada

164 Iš to, kas pasakyta, matyti, kad atsižvelgiant į tai, kas nurodyta ginčijamame sprendime, nei nutarimas dėl pakuočių, nei prekių ženklų teisė, nei DSD sistemos veikimo poreikiai neleidžia ieškovei reikalauti iš prie jos sistemos prisijungusių įmonių mokesčio už visas *Der Grüne Punkt* logotipu pažymėtas pakuotes, paleistas į apyvartą Vokietijoje, jei šios įmonės įrodo, kad jos šia sistema naudojasi tik dėl dalies šių pakuočių.

165 Todėl pirmasis ieškinio pagrindas turi būti atmestas.

2. *Dėl antrojo ieškinio pagrindo, susijusio su Reglamento Nr. 17 3 straipsnio ir proporcingumo principo pažeidimu*

166 Ieškovė nurodo, kad pagal Reglamento Nr. 17 3 straipsnį Komisija gali sprendimu pareikalauti, jog įmonės nutrauktų nustatytą pažeidimą. Sprendimas, įpareigojantis nutraukti pažeidimą, neturi pažeisti proporcingumo principo ir, todėl gali įpareigoti atlikti tik tai, kas yra tinkama ir būtina nutraukti pažeidimą bei atkurti teisingumą pažeistų taisyklių atžvilgiu (1991 m. liepos 10 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *ITP prieš Komisiją*, T-76/89, Rink. p. II-575, 80 punktas ir 1995 m. birželio 8 d. Sprendimo *Langnese-Iglo prieš Komisiją*, T-7/93, Rink. p. II-1533, 209 punktas). Tačiau šioje byloje ginčijamo sprendimo 3, 4 ir 5 straipsniais nustatytos priemonės neatitinka šių reikalavimų.

a) Dėl selektyvaus žymėjimo

167 Iš esmės ieškovė tvirtina, kad selektyvus pakuočių žymėjimas atsižvelgiant į naudojamą sistemą yra tinkamesnis nei ginčijamame sprendime nustatytas įpareigojimas.

168 Ieškovė nurodo, kad ginčijamame sprendime Komisija pažymėjo, jog selektyvus vienodų pakuočių žymėjimas DSD klientams (su prekių ženklu *Der Grüne Punkt* arba be jo) „daugeliu atvejų nepasiteisintų dėl ekonominių priežasčių“ (ginčijamo sprendimo 103 konstatuojamoji dalis). Taigi, jei selektyvus žymėjimas nebūtų nepateisinamas atsižvelgiant į ekonomines realijas, neturėtų būti nurodoma suteikti priverstinę licenciją. Tokiais atvejais piktnaudžiavimas dominuojančia padėtimi nebūtų konstatuotinas ir ginčijamo sprendimo 3 straipsnyje ir 4 straipsnio 1 dalyje numatytos priemonės būtų neproporcingos.

169 Komisija pabrėžia, kad ginčijamame sprendime kalbama apie identiškų pakuočių atvejus ir jame išdėstomos priežastys, dėl kurių nėra realu reikalauti iš pakuočių gamintojų ir platintojų diferencijuoti pakuotes atsižvelgiant į surinkimo bei utilizavimo sistemą, prie kurios jie prisijungia.

170 Pirmosios instancijos teismas primena, kad apibūdinant piktnaudžiavimą dominuojančia padėtimi ginčijamame sprendime nagrinėjami DSD argumentai, jog pakuočių gamintojai ir platintojai, pasirinkę jos sistemą, taip pat turėjo galėti nežymėti pakuočių, kurios nepatenka į DSD sistemą, *Der Grüne Punkt* logotipu. Pagal ginčijamą sprendimą selektyvus pakuočių žymėjimas atsižvelgiant į naudojamą sistemą nėra tinkamas sprendimas, leidžiantis pakuočių gamintojui ir platintojui naudoti individualią ar kitą kolektyvinę sistemą kartu su DSD sistema. Iš tikrųjų Komisija tvirtina, kad tai lemtų pakankamai dideles papildomas gamybos ir platinimo sąnaudas (ginčijamo sprendimo 104 ir 105 konstatuojamosios dalys), kad yra sunku ar net visai neįmanoma kontroliuoti pakuočių judėjimo rinkoje (ginčijamo sprendimo 106 konstatuojamoji dalis) ir kad individualios sistemos ar kolektyvinės sistemos atveju būtent vartotojas pasirenka pridavimo vietą (ginčijamo sprendimo 107 konstatuojamoji dalis).

171 Būtent atsižvelgiant į tai reikia aiškinti ieškovės nurodytą ginčijamo sprendimo ištrauką, pagal kurią pakuočių, nepriklausančių DSD sistemai, ženklinimo *Der Grüne Punkt* logotipu atsisakymas „daugeliu atvejų nepasiteisintų atsižvelgiant į ekonomikos realijas“ (ginčijamo sprendimo 103 konstatuojamoji dalis).

172 Vis dėlto iš šio vertinimo negalima daryti išvados, kad ginčijamo sprendimo 3–5 straipsniuose nustatytos priemonės yra neproporcingos. Iš tikrųjų šios priemonės tik įpareigoja DSD neapmokestinti visų *Der Grüne Punkt* logotipu pažymėtų pakuočių, kai įrodoma, kad dalis šių pakuočių buvo surinkta ir utilizuota

pasinaudojant kita sistema. Tačiau, kaip matyti iš mišrių sistemų veikimo būdų tyrimo, pateikto nagrinėjant pirmąjį ieškinio pagrindą (žr. šio sprendimo 131–138 punktus), konkurencija tarp sistemų vyksta utilizuotinos medžiagos kiekio pagrindu, neatsižvelgiant į iš anksto nustatytus pakuočių kiekius, dėl selektyvaus žymėjimo priklausančius tik vienai ar kitai pasirinktai sistemai. Be to, nagrinėjamos priemonės nedaro neproporcingo poveikio DSD interesams, nes ši gauna atlyginimą už jos suteiktą paslaugą, t. y. už prie jos sistemos prisijungiančių pakuočių gamintojų ir platintojų jai patikėto medžiagos kiekio surinkimą bei utilizavimą.

173 Todėl aplinkybė, kad teoriškai galima selektyviai žymėti pakuotes logotipu, negali lemti minėtų priemonių panaikinimo, nes šis sprendimas pakuočių gamintojams ir platintojams būtų brangesnis ir sunkiau įgyvendinamas nei priemonės, nustatytos ginčijamo sprendimo 3–5 straipsniuose, skirtos užtikrinti mokestį už tik realiai DSD sistemos suteiktas paslaugas.

174 Galiausiai pritarimas selektyvaus žymėjimo principui reikštų, kad Komisija leidžia DSD toliau piktnaudžiauti dominuojančia padėtimi, nes su šiuo sprendimu susijusios išlaidos ir praktiniai įgyvendinimo sunkumai atgrasintų DSD klientus nuo kreipimosi į kitas nei DSD sistemas dėl dalies (1 ir 2 variantai) ar visų (3 variantas) jų pakuočių surinkimo ir utilizavimo Vokietijoje.

175 Todėl pirmasis kaltinimas atmestinas.

b) Dėl priverstinės neterminuotos licencijos suteikimo

176 Ieškovė tvirtina, kad ginčijamo sprendimo 3 straipsnis ir 4 straipsnio 1 dalis yra neproporcingi, nes jie įpareigoja suteikti tretiesiems asmenims priverstinę licenciją prekių ženklo *Der Grüne Punkt* naudojimui be jokių apribojimų laiko atžvilgiu, net jei nedalyvaujama DSD sistemoje, nors vienintelis motyvas šiuo klausimu yra tai, kad „dėl ginčijamų sutarties sąlygų atėjimas į rinką yra daug sunkesnis“ (žr. ginčijamo sprendimo 115 konstatuojamąją dalį). Priverstinė licencija galėtų būti suteikiama tik laikotarpiui, atitinkančiam konkurentų atėjimą į rinką.

177 Komisija pabrėžia, kad galimi ieškovės konkurentai būtų vėl išstumti iš rinkos, jeigu jų klientai vėl turėtų mokėti mokestį DSD už iš jos sistemos atšauktus kiekius.

178 Pirmosios instancijos teismas primena, kad atliekant vertinimą EB 82 straipsnio požiūriu, ginčijamame sprendime nurodoma, jog DSD elgesys reikalaujant mokėti mokestį už visas Vokietijoje į apyvartą paleidžiamas *Der Grüne Punkt* logotipu pažymėtas pakuotes, yra piktnaudžiavimas ir kliūčių atėjimui į rinką sudarymas (ginčijamo sprendimo 110–135 konstatuojamosios dalys ir 1 straipsnis). Pagal sprendimą mokesčio negalima reikalauti, jei pakuočių gamintojai ar platintojai, kurie tik dėl dalies savo Vokietijoje į apyvartą paleidžiamų pakuočių prisijungia prie DSD sistemos, įrodo, kad nutarime nustatytas surinkimo ir utilizavimo pareigas jie vykdo pasinaudodami konkuruojančiomis kolektyvinėmis ar individualiomis sistemomis (1 ir 2 variantai). Be to, mokesčio negalima reikalauti, kai pakuočių gamintojai ir platintojai, neprisijungę Vokietijoje prie DSD sistemos, šioje šalyje į apyvartą paleidžia standartines pakuotes, kurias jie taip pat platina ir kitose valstybėse narėse, dėl kurių prisijungia prie *Der Grüne Punkt* logotipą naudojančios surinkimo

sistemos, įrodo, kad nutarime nustatytas pareigas jie vykdo pasinaudodami konkuruojančiomis kolektyvinėmis ar individualiomis sistemomis (3 variantas).

179 Siekdama nutraukti šį EB 82 straipsnio pažeidimą Komisija nurodė DSD laikytis įpareigojimų, nustatytų ginčijamo sprendimo 3 straipsnyje ir 4 straipsnio 1 dalyje.

180 Šie įpareigojimai susiję ne su trečiaisiais asmenimis, o su pakuočių gamintojais ar platintojais, kurie arba sudarė su DSD logotipo naudojimo sutartį (3 straipsnio atvejis, susijęs su 1 ir 2 variantais), arba turi prekių ženklo *Der Grüne Punkt* naudojimo kitoje valstybėje narėje licenciją įgyvendinant surinkimo ir utilizavimo sistemą, naudojančią minėtą prekių ženklą atitinkantį logotipą (4 straipsnio 1 dalies atvejis, susijęs su 3 variantu).

181 Be to, šiais įpareigojimais ne siekiama nurodyti DSD išduoti prekių ženklo *Der Grüne Punkt* naudojimo licenciją be jokių ribojimų laiko atžvilgiu, o tik įpareigoti DSD rinkti mokestį ne už visas *Der Grüne Punkt* logotipu pažymėtas pakuotes, kai įrodoma, kad visos ar tik dalis šių pakuočių buvo surinktos ir utilizuotos pasinaudojant kita sistema.

182 Todėl jei *Der Grüne Punkt* logotipo naudotojai pateikia įrodymų, kad pakuočių kiekis, dėl kurio jie nesinaudoja DSD sistema, realiai buvo surinktas ir utilizuotas pasinaudojant kita ar kitomis kolektyvinėmis ar individualiomis sistemomis, ieškovė negali tvirtinti, kad reikalavimas nerinkti mokesčio už paslaugas, kurių ji neteikia, yra neproporcingas.

183 Todėl antrasis kaltinimas atmestinas.

c) Dėl išankstinio paslaugos teikimo pareigos

184 Ieškovė nurodo, kad iš ginčijamo sprendimo 3 straipsnio pirmojo sakinio, 4 straipsnio 1 dalies ir 5 straipsnio 2 ir 3 dalių išplaukia, jog logotipo naudotojai gali laisvai atsisakyti mokėti mokestį už prekių ženklo *Der Grüne Punkt* naudojimą, teigdami, kad dėl dalies savo pakuočių jie nesinaudos DSD sistema, ir kad nutarime nustatytas pareigas jie įvykdys priimdami individualų šalinimo sprendimą. Ginčijamo sprendimo 5 straipsnio 3 ir 7 dalys draudžia ieškovei reikalauti pateikti eksperto pažymą prieš nutarime nustatytą datą (t. y. kitų metų gegužės mėn. 1 d.) arba kitų įrodymų. Ši priemonė yra neproporcinga ir lemia neteisingą rizikos pasidalijimą, nes ieškovė turi atsisakyti išankstinio apmokėjimo ir laukti įrodymų pateikimo procedūros, kuri įvyks po šešiolikos mėnesių, visą šį laikotarpį prisiimdama savo kliento nemokumo riziką.

185 Komisija tvirtina, kad tokia situacija, kai beveik visos parduotos pakuotės bus paimtos iš DSD sistemos, mažai tikėtina dėl pareigos pateikti su tuo susijusių įrodymų. Be to, sąvoka „išankstinis paslaugos teikimas“ netinkama, nes ieškovė gautų apmokėjimą vėliau tik tuomet, jei kitos surinkimo sistemos nepasiektų numatytų apimčių. Tačiau įmonės, siūlančios individualias surinkimo sistemas, nepatartų taip elgtis savo klientams, nes jos stengiasi pasiekti numatytas apimtis,

kurios joms suteiktos pagal sutartį, kad išvengtų pareigos vėliau įsigyti dalinę licenciją iš konkurento, prireikus sumokant palūkanas, jei ši apimtis nebūtų pasiekta.

186 Pirmiausia Pirmosios instancijos teismas nurodo, kad ieškovės nurodytas atvejis, kai tam tikri logotipo naudotojai gali atsisakyti mokėti mokestį už prekių ženklo *Der Grüne Punkt* naudojimą, teigdami, kad dėl dalies pakuočių jie nesinaudos DSD sistema, praktikoje yra sunkiai tikėtinas, nes nutarimas šiuos naudotojus įpareigoja pateikti įrodymų, kad vykdė savo pareigas surinkti bei utilizuoti parduotas pakuotes pasinaudodami kita sistema, o nepateikus įrodymų šie naudotojai turėtų nupirkti trūkstantį kiekį iš DSD sistemos, jei ši sistema surinko medžiagos kiekį, atitinkantį šias pakuotes (žr. šio sprendimo 137 ir 138 punktus).

187 Be to, iš ginčijamo sprendimo 5 straipsnio 3 dalies matyti, jog „DSD jokiu atveju negali reikalauti, kad pažyma būtų pateikta anksčiau nei nutarime dėl pakuočių nurodyta data“, o iš 5 straipsnio 7 dalies matyti, jog „jokia kita logotipo naudojimo sutarties sąlyga negali būti taikoma taip, kad sugriežtintų reikalavimus dėl DSD pateiktinų įrodymų“.

188 Šiomis priemonėmis pakuočių gamintojui ar platintojui, kuris daliai savo parduodamų pakuočių naudojasi konkuruojančia kolektyvine ar individualia sistema, siekiama leisti pateikti DSD tos sistemos administratoriaus ar nepriklausomo eksperto pažymą arba auditoriaus išvadą, būtinas įrodyti, jog nutarime nustatytos pareigos dėl konkretaus pakuočių kiekio yra įvykdytos pasinaudojant kita nei DSD sistema (žr. ginčijamo sprendimo 5 straipsnio 1, 2, 4 ir 6 dalis).

189 Todėl ieškovė negali tvirtinti, kad šios priemonės neproporcingos, nes ši patvirtinimo procedūra galioja visoms sistemoms, įskaitant ir DSD sistemą, o ieškovė nepateikia ypatingų priežasčių, kurios pateisintų išimties taikymą. Be to, ieškovės vartojama sąvoka „išankstinis paslaugos teikimas" klaidina, nes DSD gauna atlyginimą atsižvelgiant į jai klientų patikėtą medžiagos kiekį ir tik kilus problemoms, t. y. kai kita surinkimo sistema nepasiekia jai patikėtos apimties, DSD gali reikalauti mokėti už perviršį.

190 Todėl trečiasis kaltinimas atmestinas.

d) Dėl adekvataus mokesčio už paprastą naudojimąsi prekių ženklu netaikymo

191 Ieškovė tvirtina, kad ginčijamo sprendimo 3 ir 4 straipsniais Komisija įpareigoja ją nerinkti mokesčio, kai įrodoma, jog nutarime nustatytos pareigos įvykdytos kitais metodais. Taigi DSD negali reikalauti mokesčio iš logotipo naudotojų už paprastą prekių ženklo *Der Grüne Punkt* naudojimą. Šis draudimas neatitinka Teisingumo Teismo praktikos, kuri leidžia gauti pagrįstą atlyginimą (minėto sprendimo *Volvo* 11 punktas).

192 Komisija pabrėžia, kad ginčijamas sprendimas neįpareigoją DSD išduoti priverstinės licencijos ir juo siekiama tik užkirsti kelią DSD rinkti mokestį, kai pakuotė, pažymėta logotipu, nėra surenkama ar utilizuojama pagal DSD sistemą. Per posėdį Komisija pabrėžė: kadangi DSD pateikta logotipo naudojimo sutartis neišskiria mokesčio už

prekių ženklo naudojimą ir mokesčio už DSD sistemos naudojimą, sprendime nesprendžiamas klausimas, ar mokestis gali būti imamas už paprastą prekių ženklo naudojimą.

193 Pirmosios instancijos teismas nurodo, kad ginčijamo sprendimo 3 straipsnyje DSD nustatytas įpareigojimas leidžia gamintojams ir platintojams, kurie prisijungia prie DSD sistemos tik dėl dalies jų pakuočių, nemokėti DSD mokesčio, jei pateikiama įrodymų, jog logotipu *Der Grüne Punkt* pažymėtos pakuotės buvo surinktos ir utilizuotos ne pagal DSD, bet pagal konkuruojančią sistemą.

194 Tačiau šiuo atveju negali būti atmesta galimybė, kad prekių ženklas *Der Grüne Punkt*, kuriuo pažymėtos ginčijamos pakuotės, gali pats savaime turėti ekonominę vertę, nes jis leidžia informuoti vartotoją, jog nagrinėjama pakuotė gali būti pateikta DSD sistemai, kaip, beje, tai nurodyta ginčijamame sprendime (ginčijamo sprendimo 145 konstatuojamoji dalis). Taigi, net jei minėta pakuotė realiai nepateikiama DSD sistemai ir įrodoma, kad ją atitinkant medžiaga buvo surinkta ar utilizuota pagal konkuruojančią sistemą, vis dėlto prekių ženklas suteikia vartotojui galimybę šalinti šią pakuotę pasinaudojant DSD sistema. Ši vartotojui suteikta galimybė dėl visų į apyvartą paleistų ir *Der Grüne Punkt* logotipu pažymėtų pakuočių, neatsižvelgiant į tai, ar, patikrinus kiekius, jos priklauso DSD sistemai, gali turėti kainą, kuri, net jeigu nebūtų reali kaina už suteiktas surinkimo ir utilizavimo paslaugas, kaip tai būtų, jei būtų taikomos ginčijamos logotipo naudojimo sutarties sąlygos, turėtų būti mokama DSD kaip atlygis už šiuo atveju siūlomą paslaugą, t. y. leidimą naudotis savo sistema.

195 Per posėdį šiuo klausimu apklausta Komisija pripažino, kad šis aspektas nebuvo numatytas ginčijamame sprendime, kuriame nagrinėtas tik DSD elgesio dėl

apmokestinimo už paslaugas, kurias pagal pateiktus įrodymus suteikė ne DSD, o sistema, teisėtumas.

196 Todėl reikia pažymėti, kad ginčijamas sprendimas turi būti aiškinamas kaip neatimantis iš DSD galimybės rinkti adekvatų mokestį už paprastą prekių ženklo naudojimą, kai įrodoma, kad *Der Grüne Punkt* logotipu pažymėta pakuotė buvo surinkta ir utilizuota pagal kitą sistemą.

e) Dėl galimybės pridėti paaiškinamąją žymą

Šalių argumentai

197 Ieškovė tvirtina, kad ginčijamo sprendimo 3 straipsnio pirmojoje pastraipoje apibrėžtas įpareigojimas yra neproporcingas, nes jis neleidžia reikalauti iš logotipo naudotojų, kad 1 ir 2 varianto atvejais jie ant pakuotės pridėtų paaiškinamąsias žymas. DSD mano, kad tokia paaiškinamoji žyma, kurią prie jos sistemos prisijungiantys pakuočių gamintojai ir platintojai galėtų uždėti be didelių sunkumų, leistų sušvelninti prekių ženklo *Der Grüne Punkt* pažeidimą, atsiradusį dėl ginčijamo sprendimo. Minėta žyma taip pat galėtų informuoti vartotoją, kad vienoje ar kitoje federalinėje žemėje pakuotė dalyvauja ne DSD, o kitoje kolektyvinėje sistemoje (1 variantas); arba net jei pakuotė yra pažymėta *Der Grüne Punkt* logotipu, tam tikros prekybos vietos naudojasi ne šį ženklą atitinkančia, o individualia sistema (2 variantas).

198 Be to, ieškovė nurodo, kad pagal ginčijamo sprendimo 4 straipsnio 2 dalį ji negali reikalauti iš pakuočių gamintojų ar platintojų, kurie nėra prisijungę prie DSD sistemos Vokietijoje, tačiau kitoje valstybėje narėje išleidžia į apyvartą standartines pakuotes, dėl kurių prisijungė prie surinkimo sistemos, naudojančios *Der Grüne Punkt* logotipą (3 variantas), kad jie ant pakuotės pridėtų paaiškinamąją žymą, informuojančią vartotoją apie tai, jog ši pakuotė Vokietijoje nesurenkama pagal DSD sistemą. Ieškovė mano, kad tokia priemonė yra neproporcinga, nes kita priemonė, t. y. visiškas logotipo *Der Grüne Punkt* uždengimas, o ne paprastas paaiškinamosios žymos pridėjimas šalia logotipo mažiau pažeistų jos prekių ženklo kilmės funkciją.

199 Komisija pastebi, kad 1 varianto atveju niekas nedraudžia manyti, jog nutarimas neleidžia konkurentų sistemoms naudoti to paties logotipo. Ieškovės nuomone, prie sistemos prisijungusios įmonės turėtų pakeisti paaiškinančią žymą kiekvieną kartą naujoje federalinėje žemėje pradėjus veikti konkurentų sistemai. Tam reikėtų pradedant konkuruoti nuolat keisti pakuotes. 2 varianto atveju paaiškinamoji žymą ant pakuotės būtų neįmanoma. Dėl 3 varianto Komisija nurodo, kad jei prekių ženklui *Der Grüne Punkt* būtų taikoma ieškovės nurodyta apsauga, gamintojai būtų priversti naudoti skirtingas pakuotes kiekvienoje valstybėje narėje, o tai būtų nepagrįsta ekonomiškai ir ribotų prekybą tarp valstybių narių.

Pirmosios instancijos teismo vertinimas

200 Dėl kaltinimo, susijusio su ginčijamo sprendimo 3 straipsnio pirmąja pastraipa, reikia pažymėti, kad ieškovės pageidaujama paaiškinamoji žyma ant pakuotės nepriverstų nutraukti piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi, aprašyto ginčijamo

sprendimo 1 straipsnyje. Tokios paaiškinamosios žymos iš esmės pagrįstos idėja, kad būtų įmanoma atskirti *Der Grüne Punkt* logotipo pažymėtas pakuotes, kurios priklauso DSD sistemai, nuo pakuočių, taip pat pažymėtų *Der Grüne Punkt* logotipu, tačiau nepriklausančių DSD sistemai, ant kurių būtent ir turėtų būti žyma, informuojant vartotoją. Tačiau, kaip jau buvo išdėstyta (žr. šio sprendimo 131–138 punktus), mišrių sistemų veikimo būdai yra pagrįsti ne vartotojų, kurie laisvai gali pasirinkti pakuotės pristatymo vietą, pakuočių identifikavimu, o utilizuotinos medžiagos masės priskyrimu.

201 Taigi ieškovės pageidaujama paaiškinamoji žyma nepriverstų nutraukti Komisijos aprašyto piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi 1 ir 2 variantų atvejais.

202 Todėl kaltinimą dėl ginčijamo sprendimo 3 straipsnio 1 dalies neproporcingumo, nes joje nenumatyta galimybė pridėti paaiškinamąją žymą, reikia atmesti.

203 Dėl kaltinimo, susijusio su ginčijamo sprendimo 4 straipsnio 2 dalimi, reikia pažymėti, kad iš šios priemonės matyti, jog „DSD gali atleidimą nuo mokesčio susieti su sąlyga, kad (3 variante) nurodytose pakuotėse prie logotipo (*Der Grüne Punkt*) užrašu ar kitokiu būdu galutinis vartotojas būtų informuojamas, jog pakuotė nesurenkama pagal DSD sukurtą sistemą remiantis nutarimo 6 straipsnio 3 dalimi“. Ši nuostata yra paprasčiausias per administracinę procedūrą DSD pasiūlyto įsipareigojimo įtvirtinimas (ginčijamo sprendimo 63 ir 133 konstatuojamosios dalys). Taigi DSD šiame procese negali tvirtinti, kad nuo šiol kitas, o ne jos pačios Komisijai pasiūlytas sprendimas, yra tinkamiausias sprendžiant per procedūrą nustatytą problemą. Be to, ieškovės palaikomo sprendimo t. y. logotipo *Der Grüne Punkt* maskavimas vietoj paaiškinamosios žymos šalia minėto logotipo,

patvirtinimas įpareigotų pakuočių gamintojus naudoti skirtingus pakuočių tipus kiekvienoje valstybėje narėje, o tai ekonomiškai būtų neracionalu.

204 Todėl kaltinimą dėl ginčijamo sprendimo 4 straipsnio 2 dalies neproporcingumo, nes jis įpareigoja ant pakuočių pridėti paaiškinamąją žymą, nors yra galimybė uždengti *Der Grüne Punkt* logotipą, reikia atmesti.

3. *Dėl trečiojo ieškinio pagrindo, susijusio su EB 86 straipsnio 2 dalies ir EB 253 straipsnio pažeidimu*

a) Šalių argumentai

205 Ieškovė tvirtina, kad EB 82 straipsnis nepažeidžiamas, nes ji teikia bendros ekonominės svarbos paslaugas EB 86 straipsnio 2 dalies prasme, t. y. atliekų tvarkymą aplinkos apsaugos tikslais, būtent surenka pakuotes ir jas utilizuoja visoje Vokietijos teritorijoje, įskaitant ir nepelningas kaimo zonas (1994 m. balandžio 27 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Almelo*, C-393/92, Rink. p. I-1477, 47 punktas ir 2000 m. gegužės 23 d. Sprendimo *Sydhavnens Sten & Grus*, C-209/98, Rink. p. I-3743, 75 ir 76 punktai; 1997 m. vasario 27 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *FFSA ir kt. prieš Komisiją*, T-106/95, Rink. p. II-229, 72 punktas). Ši bendros ekonominės svarbos paslauga jai buvo patikėta visų Vokietijos federalinių

žemių, pripažinus DSD sistemą pagal nutarimo 6 straipsnio 3 dalies vienuoliktą sakinį. Tačiau ginčijamas sprendimas neleidžia teikti šios paslaugos ekonomiškai priimtinomis sąlygomis, nes jis iš esmės sunaikina prekių ženklo *Der Grüne Punkt* informacinį poveikį ir gali nebeleisti jai šalinti atliekų visoje teritorijoje. Be to, ginčijamas sprendimas pažeidžia pareigą motyvuoti, nustatytą EB 253 straipsnyje, nes jame neužsimenama apie EB 86 straipsnio 2 dalį.

206 Komisija, palaikoma į bylą įstojusių šalių, ginčija tvirtinimus, kad DSD teikia bendros ekonominės svarbos paslaugas, patikėtas jai už atliekas atsakingų regioninės valdžios institucijų, nes bet kuris kolektyvinės sistemos operatorius pagal nutarimo 6 straipsnio 3 dalies vienuoliktą sakinį gali gauti tokį patį leidimą kaip DSD. Be to, iš nutarimo matyti, kad įstatymų leidėjas nenorėjo užkirsti kelio individualių ir kolektyvinių sistemų veikimui kartu su ieškovės sukurta sistema. Tokia konkurencija yra nutarimo tikslas, o ne rizika.

b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas

207 Pagal EB 86 straipsnio 2 straipsnį įmonėms, kurioms patikėta teikti bendros ekonominės svarbos paslaugas, Sutartyje nustatytos taisyklės, ypač konkurencijos taisyklės, yra taikomos, jeigu jų taikymas nei teisiškai, nei faktiškai netrukdo atlikti joms patikėtų specialių uždavinių. Šis straipsnis taip pat nustato, kad prekybos plėtojimui neturi būti daromas toks poveikis, kuris prieštarautų Bendrijos interesams.

208 Šioje byloje reikia pažymėti, kad net jei ieškovei, kaip ir visoms kitoms federalinių žemių pripažintoms kolektyvinėms sistemoms, būtų patikėta teikti bendros

ekonominės svarbos paslaugas EB 86 straipsnio 2 dalies prasme, faktas, kad ginčijamas sprendimas trukdo įgyvendinti šias užduotis, nebuvo įrodytas.

209 Iš tikrųjų, priešingai nei tvirtina ieškovė grįsdama šį ieškinio pagrindą, aplinkybė, kad DSD negali imti mokesčio už paslaugas, kurių atveju buvo pateikti įrodymai, kad jos buvo suteiktos kitos sistemos, neįrodo, jog ginčijamas sprendimas neleidžia teikti DSD patikėtos surinkimo ir utilizavimo paslaugos ekonomiškai priimtinomis sąlygomis.

210 Iš šio sprendimo 156–158 punktų matyti, kad ginčijamas sprendimas neginčija logotipo naudojimo sutartyje nustatytos pagrindinės prekių ženklo *Der Grüne Punkt* funkcijos. Be to, joks byloje esantis įrodymas neleidžia daryti išvados, kad ginčijamas sprendimas gali neleisti DSD šalinti pakuočių visoje Vokietijos teritorijoje.

211 Kadangi ieškovė per administracinę procedūrą nesirėmė EB 86 straipsnio 2 dalimi, ji negali kaltinti Komisijos nemotyvavus savo sprendimo šiuo klausimu.

212 Todėl turi būti atmestas trečiasis ieškinio pagrindas.

213 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad turi būti atmestas visas ieškinys.

**Dėl bylinėjimosi išlaidų**

214 Pagal Procedūros reglamento 87 straipsnio 2 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti išlaidas, jei laimėjusi šalis to prašė. Kadangi ieškovė pralaimėjo bylą ir Komisija, *Landbell* bei *BellandVision* prašė priteisti bylinėjimosi išlaidas, ji padengia savo bei Komisijos, *Landbell* ir *BellandVision* patirtas bylinėjimosi išlaidas, įskaitant ir tas, kurios susijusios su laikinųjų apsaugos priemonių taikymo procedūra. Kadangi *Vfw* neprašė priteisti iš ieškovės bylinėjimosi išlaidų, ji pati padengia savo patirtas išlaidas, įskaitant ir tas, kurios susijusios su laikinųjų apsaugos priemonių taikymo procedūra.

Remdamasis šiais motyvais,

PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMAS (pirmoji kolegija)

nusprendžia:

**1. Atmesti ieškinį.**

**2. Ieškovė, *Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland GmbH*, padengia savo bei Komisijos, *Landbell AG für Rückhol-Systeme* ir *BellandVision GmbH* patirtas bylinėjimosi išlaidas, įskaitant ir tas, kurios susijusios su laikinųjų apsaugos priemonių taikymo procedūra.**

3. ***Vfw AG* padengia savo patirtas bylinėjimosi išlaidas, įskaitant ir tas, kurios susijusios su laikinųjų apsaugos priemonių taikymo procedūra.**

García-Valdecasas Cooke Labucka

Paskelbta 2007 m. gegužės 24 d. viešame posėdyje Liuksemburge.

Kancleris Pirmininkas

E. Coulon J. D. Cooke

Turinys

Teisinis pagrindas ..... II - 1612

A – Nutarimas dėl pakuočių atliekų prevencijos ..... II - 1612

B – „Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland GmbH" kolektyvinė sistema ir sutartis dėl logotipo naudojimo ..... II - 1615

Faktinės ginčo aplinkybės ..... II - 1618

Procesas ir šalių reikalavimai ..... II - 1620

Dėl teisės ..... II - 1623

A – Ginčijamas sprendimas ..... II - 1623

1. Dėl galimybės kombinuoti keletą pakuočių surinkimo ir utilizavimo sistemų, siekiant įvykdyti nutarime dėl pakuočių nustatytas pareigas ..... II - 1624

2. Vertinimas pagal EB 82 straipsnį ..... II - 1625

3. Vertinimas pagal Reglamento Nr. 17 3 straipsnio 1 dalį ..... II - 1630

B – Dėl ieškinio priimtinumo ..... II - 1634

1. Dėl ieškinio priimtinumo, kiek jis susijęs su ginčijamo sprendimo 4 straipsniu ..... II - 1634

2. Dėl iekinio pagrindų pateikimo vykstant teismo procesui ..... II - 1636

3. Dėl atsižvelgimo į tam tikrus ieškovės pateiktus priedus ..... II - 1637

a) Dėl advokato C. Weidemann parengtų priedų ..... II - 1637

b) Dėl nuomonės tyrimų, pridėtų prie dubliko ..... II - 1639

C – Dėl esmės ..... II - 1639

1. Dėl pirmojo pagrindo, susijusio su EB 82 straipsnio pa¸eidimu ..... II - 1640

a) Pirminės pastabos dėl priverstinės nemokamos licencijos ..... II - 1640

Šalių argumentai ..... II - 1640

Pirmosios instancijos teismo vertinimas ..... II - 1641

b) Šalių argumentai, susiję su piktnaudžiavimu dominuojančia padėtimi . II - 1642

i) Dėl būtinybės naudoti prekių ženklą *Der Grüne Punkt* norint dalyvauti su DSD sistema konkuruojančioje sistemoje nebuvimo .. II - 1642

ii) Dėl konkurencijos panaikinimo nesant priverstinės licencijos *Der Grüne Punkt* prekių ženklui nebuvimo ..... II - 1643

iii) Dėl įvairių DSD elgesio pateisinimų ..... II - 1644

— Dėl poreikio užtikrinti nutarimo tikslų įgyvendinimą ..... II - 1644

— Dėl pateisinimų remiantis prekių ženklų teise ..... II - 1647

— Dėl tinkamo DSD sistemos veikimo ..... II - 1651

c) Pirmosios instancijos teismo vertinimas ..... II - 1653

i) Dėl ginčijamame sprendime konstatuoto piktnaudžiavimo ..... II - 1653

ii) Dėl ieškovės reikalaujamo išimtinumo ..... II - 1655

iii) Dėl mišrių sistemų veikimo būdų ..... II - 1657

iv) Dėl ieškovės išsakytos ginčijamame sprendime pateiktos analizės kritikos ..... II - 1662

— Dėl teiginio, kad, pasirinkus mišrią sistemą, nebūtina visų pakuočių žymėti *Der Grüne Punkt* logotipu, nes egzistuoja selektyvaus žymėjimo galimybė, atsižvelgiant į naudojamą sistemą ..... II - 1662

— Dėl argumentų, kad konkurencija nepanaikinama ..... II - 1664

— Dėl būtinybės užtikrinti nutarimo tikslus ..... II - 1665

— Dėl pateisinimų, susijusių su prekių ženklų teise ..... II - 1667

v) Išvada ..... II - 1670

2. Dėl antrojo ieškinio pagrindo, susijusio su Reglamento Nr. 17 3 straipsnio ir proporcingumo principo pa¸eidimu ..... II - 1671

a) Dėl selektyvaus žymėjimo ..... II - 1671

b) Dėl priverstinės neterminuotos licencijos suteikimo ..... II - 1674

c) Dėl išankstinio paslaugos teikimo pareigos ..... II - 1676

d) Dėl adekvataus mokesčio už paprastą naudojimąsi prekių ¸enklu netaikymo ..... II - 1678

e) Dėl galimybės pridėti paaiškinamąją žymą ..... II - 1680

Šalių argumentai ..... II - 1680

Pirmosios instancijos teismo vertinimas ..... II - 1681

3. Dėl trečiojo ieškinio pagrindo, susijusio su EB 86 straipsnio 2 dalies ir EB 253 straipsnio pažeidimu ..... II - 1683

a) Šalių argumentai ..... II - 1683

b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas ..... II - 1684

Dėl bylinėjimosi išlaidų ..... II - 1686